
E-GÜVEN

Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları

EGÜVEN

Sürüm 2.4

Yürürlük Tarihi: Ağustos, 2013

OID

2.16.792.3.0.1.1.2.1

Elektronik Bilgi Güvenliği Anonim Şirketi
Değirmen Sokak Nida Kule İş Merkezi No: 18 Kat: 5
Kozyatağı
İstanbul

Tel : 0-216-360 46 05

Fax: 0-216-360 33 56

www.e-guven.com

---

e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları

© 2013 Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş. Her hakkı saklıdır.

Açıklamalar ve Uyarılar

Bu dokümanda kullanılan markalar Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş. veya ilgili tarafların mülkiyetindedir.

Yukarıda belirtilen haklar saklı kalmak kaydıyla ve aşağıda özel olarak aksine izin verilen durumlar hariç olmak üzere, bu yayının hiçbir parçası, önceden Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş.'nin izni alınmadan herhangi bir formda veya herhangi bir araçla (elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt veya başka araçlar) çoğaltılamaz, aktarılamaz ya da bir veri okuma sistemine kaydedilemez veya işlenemez.

Bununla birlikte, (i) yukarıdaki telif hakkı uyarısının ve giriş paragraflarının her bir nüshanın başında açıkça gösterilmesi ve (ii) bu dokümanın, Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş.'ye atıf yapılarak, bir bütün halinde ve hatasız kopyalanması şartıyla, bu eserin ücreti ödenmeden çoğaltılmasına ve dağıtılmasına izin verilebilir. Bununla birlikte çoğaltma ve dağıtım izni herhangi bir kişiye münhasıran verilmez.

e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları (NESUE); 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca ve ETSI TS 101 456, ETSI TS 102 023, CWA 14167-1, IETF RFC 3647 standartlarına uygun olarak hazırlanmıştır. İşbu NESUE ile ilgili yorum ve uyumsuzluklar 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuatın emredici hükümleri başta olmak üzere taraflar arasındaki cari hukuki ilişkiyi tesis eden ve yöneten sözleşme, belge, taahhütname veya beyan gibi hukuki enstrümanlar kullanılarak değerlendirilecek ve çözüme kavuşturulacaktır. İşbu NESUE'de geçen terimler, değerlendirmeler ve açıklamalar 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun kapsamındadır. İşbu NESUE ile ilgili uyumsuzluklarda ve yorumlamalarda 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu hükümleri ve bu kanunla ilgili mevzuat geçerli olacaktır.

İÇİNDEKİLER

1. Giriş	1
1.1 Genel	1
1.2 Tanımlama	2
1.3 Katılımcılar	2
1.3.1 Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı - ESHS (e-Güven)	3
1.3.2 Kayıt Makamları	3
1.3.3 NES Başvurusunda Bulunan Kişi	3
1.3.3.1 Kurumsal Başvuru Sahibi	3
1.3.3.2 NES Sahibi	3
1.3.4 Üçüncü Kişiler	4
1.3.5 Diğer Katılımcılar	4
1.3.5.1 Güvenli Elektronik İmza Oluşturma ve Doğrulama Araçları/Uygulaması Sağlayıcıları	4
1.3.5.2 Politika Yönetim Otoritesi	4
1.3.5.3 Güven Merkezi	5
1.4 Sertifika Kullanımı	5
1.4.1 İzin Verilen Sertifika Kullanımı	5
1.4.2 Yasaklanan NES Kullanımı	6
1.5 Politika Yönetimi	6
1.5.1 NESUE ile ilgili Yetkili Kurum	6
1.5.2 İletişim Noktası	6
1.5.3 NESUE'nin Politikaya Uygunluğunu Belirleyen Kişi	6
1.5.4 NESUE Onaylama Prosedürü	6
1.6 Tanımlar ve Kısaltmalar	7
2. Yayınlama ve Bilgi Deposu Sorumlulukları	7
2.1 Bilgi Deposu	7
2.2 Sertifika Bilgilerinin Yayınlanması	7
2.3 Yayınlanma Sıklığı	7
2.4 Bilgi Deposu Erişim Kontrolleri	7
3. Tanımlama ve Kimlik Doğrulama	8
3.1 İsimlendirme (İlk Kayıt)	8
3.1.1 İsim Tipleri	8
3.1.2 İsimlerin Anlamlı Olması Gerekliliği	10
3.1.3 NES Başvurusunda Bulunan Kişilerin İsimlerini Gizlemesi veya Takma İsim Kullanımı	10
3.1.4 Değişik İsim Tiplerini Yorumlamak İçin Kurallar	10
3.1.5 İsimlerin Benzersizliği	10
3.1.6 Tanımlama, Doğrulama ve Markaların Rolü	11
3.2 İlk Kimlik Doğrulaması	11
3.2.1 İmza Oluşturma Verisinin Zilyetliğinin Kanıtlanması Metodu	11
3.2.2 Tüzel Kişilerin Kimliğinin Doğrulaması	11
3.2.3 Gerçek Kişilerin Kimliğinin Doğrulaması	11
3.2.3.1 Bireysel Başvuru	12

3.2.3.2 Kurumsal Başvuru	12
3.2.4 Doğrulanmayan Başvuru Bilgileri	13
3.2.5 NES Sahibinin Bağlı Olduğu Kurumlarla İlişkinin Kanıtlanması	13
3.2.6 Karşılıklı İşlerlik Kriterleri	13
3.3 Yeniden Anahtarlama için Tanımlama ve Kimlik Doğrulama	13
3.3.1 Rutin Yeniden Anahtarlama için Tanımlama ve Kimlik Doğrulama	13
3.3.2 Sertifika İptali Sonrası Yeniden Anahtarlama İçin Tanımlama ve Kimlik Doğrulama.....	14
3.4 İptal Talebi İçin Tanımlama ve Kimlik Doğrulama	14
4. Sertifika Yaşam Zinciri Operasyonel Gereklilikler	14
4.1 NES Başvurusu	14
4.1.1 Kim NES Başvurusunda Bulunabilir	14
4.1.2 Kayıt Süreci ve Sorumluluklar.....	15
4.1.2.1 Kurumsal Başvuru	15
4.1.2.2 Bireysel Başvuru	15
4.2 NES Başvuru Süreci	15
4.2.1 Tanımlama İşlemi ve Kimlik Kanıtlama Fonksiyonları	15
4.2.2 NES Başvurularının Kabulü ve Reddi	16
4.2.3 NES Başvuru Süreci Zamanlaması.....	16
4.3 NES Yayınlanması.....	16
4.3.1 NES Yayınlanması Esnasında ESHS'nin Faaliyetleri	16
4.3.1.1 Kurumsal Başvurularda NES Yayınlanma	16
4.3.1.2 Bireysel Başvurularda NES Yayınlanma	17
4.3.2 NES Başvurusunda Bulunan Kişiye Sertifikayı Yayınlayan ESHS Tarafından Yapılan Bildirim	17
4.4 NES'in Kabulü.....	18
4.4.1 NES'in Kabulü Sayılan İşlemler.....	18
4.4.2 ESHS Tarafından Sertifikaların Yayınlanması	18
4.4.3 Diğer İlgililere ESHS Tarafından Sertifika Yayınlanmasına İlişkin Yapılan Bildirim 18	
4.5 İmza Oluşturma/Doğrulama Verileri ve NES Kullanımı.....	18
4.5.1 NES Sahiplerinin İmza Oluşturma Verisi ve NES Kullanımı	18
4.5.2 Üçüncü Kişilerin İmza Doğrulama Verisi ve NES Kullanımı	18
4.6 NES Yenileme	19
4.6.1 NES Yenileme Koşulları.....	19
4.6.2 NES Yenileme Başvurusunda Kimler Bulunabilir	19
4.6.3 NES Yenileme Taleplerinin İşleyiş Süreci	19
4.6.4 Yeni Sertifika Yayınlanmasının NES Yenileme Başvurusunda Bulunan Kişiye Bildirimi 19	
4.6.5 NES Yenilemenin Kabulü Sayılan İşlemler	19
4.6.6 ESHS Tarafından Yenilenen NES'lerin Yayınlanması	19
4.6.7 Diğer Tarafların Yenilenen NES ile İlgili Bilgilendirilmesi.....	19
4.7 NES'lerin Yeniden Anahtarlama	20
4.7.1 NES'lerin Yeniden Anahtarlama Gerektiren Durumlar.....	20
4.7.2 Kimler Yeni İmza Doğrulama Verisinin Sertifikalanması İçin Talepte Bulunabilirler	20

4.7.3	NES'lerin Yeniden Anahtarlanmasına Yönelik Taleplerin İşleyişi.....	20
4.7.4	Yeniden Anahtarlama Talebinde Bulunanlara Yeni NES Yayınlama Bildirimini Yapılması	20
4.7.5	NES'lerin Yeniden Anahtarlanmasının Kabulü Sayılan İşlemler	20
4.7.6	ESHS Tarafından Yeniden Anahtarlanan NES'in Yayınlanması.....	20
4.7.7	Diğer İlgililere NES Yayınlanmasına İlişkin ESHS Tarafından Yapılan Bildirim	20
4.8	NES'ler Üzerinde Yapılan Değişiklik	21
4.8.1	NES'lerde Değişiklik Yapılmasını Gerektiren Durumlar.....	21
4.8.2	Kimler NES'de Değişiklik Yapılmasını Talep Edebilir	21
4.8.3	NES Üzerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Taleplerin Süreci.....	21
4.8.4	Yeni Sertifika Yayınlanmasına İlişkin NES Başvurusunda Bulunanlara Yapılan Bildirim	21
4.8.5	Değiştirilmiş NES'lerin Kabulü Sayılan İşlemler.....	21
4.8.6	ESHS Tarafından Sertifika Değişikliklerine İlişkin Yayın.....	21
4.8.7	ESHS Tarafından Diğer Kuruluşlara Sertifika Yayınlanmasına İlişkin Bildirim.	21
4.9	NES İptali ve Askıya Alma.....	21
4.9.1	NES İptalinin Şartları.....	22
4.9.2	Kimler İptal Başvurusunda Bulunabilir	22
4.9.3	İptal Başvurusuna İlişkin Talepler	23
4.9.4	İptal Başvurusuna İlişkin Değerlendirme Süreci	23
4.9.5	ESHS'nin İptal Talebini İşleme Koyma Süresi	23
4.9.6	İptal Durumuna İlişkin Üçüncü Kişilerin Kontrol Yükümlülüğü.....	23
4.9.7	İptal Durum Kaydı Yayınlama Sıklığı.....	23
4.9.8	SİL'deki Güncellemelerin SİL'e Yansıma Zamanı	23
4.9.9	Çevrimiçi İptal Kontrolü Erişilebilirliği	24
4.9.10	Çevrimiçi İptal Kontrolü Gereklilikleri	24
4.9.11	İptal Duyurularının Diğer Biçimlerine Erişilebilirlik	24
4.9.12	ESHS İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerinin Yenilenmesinde Özel Gereksinimler.....	24
4.9.13	Askı Koşulları	24
4.9.14	Kimler Askı Talebinde Bulunabilir	24
4.9.15	Askı Talebi Süreci.....	24
4.9.16	Askı Süresindeki Limitler.....	24
4.10	Sertifika Durum Hizmetleri	25
4.10.1	Operasyonel Özellikler	25
4.10.2	Hizmet Erişilebilirliği	25
4.10.3	Seçimlik Özellikler	25
4.11	NES Sahipliğinin Sona Ermesi	25
4.12	İmza Oluşturma Verisi Kurtarma ve Yedekleme.....	25
4.12.1	İmza Oluşturma Verisi Kurtarma ve Yedekleme Politikası ve Esasları	25
4.12.2	Oturum Anahtarı Sarma (Encapsulation) ve Kurtarma Politikası ve Uygulamaları	25
5.	Kaynaklar, Yönetim ve Operasyonel Kontroller	26
5.1	Fiziksel Kontroller	26
5.1.1	Güven Merkezi Konumu ve İnşası	26

5.1.2	Fiziksel Erişim	26
5.1.3	Elektrik ve Klima Koşulları	26
5.1.4	Suya Karşı Korunma	26
5.1.5	Yangın Önlemleri ve Korunması	26
5.1.6	Veri Araçları Saklanması	27
5.1.7	Atık Kontrolü	27
5.1.8	Arka Plan Yedeklemesi	27
5.2	Prosedür Kontrolleri	27
5.2.1	Güvenli Personel	27
5.2.2	Her Bir Görev için Gereken Kişi Sayısı	28
5.2.3	Her Bir Görev için Tanımlama ve Kimlik Kontrolü	28
5.2.4	Sorumluların Ayrılmasını Gerektiren Roller	28
5.3	Personel Kontrolleri	29
5.3.1	Mesleki Bilgi, Nitelikler, Deneyim ve Resmi Makam İzinlerinin Şartları	29
5.3.2	Mesleki Bilgi Kontrol Prosedürleri	29
5.3.3	Eğitim Şartları	29
5.3.4	Eğitim Sıklığı ve Şartları	30
5.3.5	İş Rotasyon Sıklığı ve Sırası	30
5.3.6	Yetkisiz Eylemlere Karşı Yaptırımlar	30
5.3.7	Sözleşmeli Personel Şartları	30
5.3.8	Personele Verilen Dokümanlar	30
5.4	Denetim ve Kayıt Prosedürleri	30
5.4.1	Kaydedilen Olay Tipleri	30
5.4.2	Kayıt İşleme Sıklığı	31
5.4.3	Denetim Kaydı Saklama Süresi	31
5.4.4	Denetim Kaydının Korunması	31
5.4.5	Denetim Kaydı Yedekleme Prosedürleri	31
5.4.6	Denetim Bilgisi Toplama Sistemi	31
5.4.7	Olaya Sebep Olan NES Sahibine veya İlgiliye İhbarda Bulunma	31
5.4.8	Güvenlik Açıklarının Değerlendirilmesi	32
5.5	Kayıtların Arşivlenmesi	32
5.5.1	Kaydedilen Olay Tipleri	32
5.5.2	Arşiv Saklama Periyodu	32
5.5.3	Arşivin Korunması	32
5.5.4	Arşiv Yedekleme Prosedürleri	33
5.5.5	Kayıtlara Zaman Damgası Basma Şartları	33
5.5.6	Arşiv Toplama Sistemi	33
5.5.7	Arşiv Bilgisine Ulaşma ve Doğrulama Prosedürleri	33
5.6	İmza Oluşturma – Doğrulama Verileri (Anahtar) Değiştirme	33
5.7	Tehlike ve Felaketten Kurtarma	33
5.7.1	Olayları ve Tehlikeleri Kontrol Altında Tutma Prosedürleri	33
5.7.2	Donanım, Yazılım ve/veya Veri Bozulması	34
5.7.3	ESHS İmza Oluşturma Verisinin Zarar Görmesi	34
5.7.4	İş Sürekliliği	34
5.8	ESHS'nin Operasyonunun Durdurulması	34
5.8.1	Telekomünikasyon Kurumu Tarafından Faaliyete Son Verilmesi	34

5.8.2	ESHS'nin Faaliyetine Son Vermesi.....	35
6.	Teknik Güvenlik Kontrolleri	36
6.1	İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerini Yaratma ve Kurma.....	36
6.1.1	İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerini Yaratma.....	36
6.1.2	NES Sahibine İmza Oluşturma Verisinin Verilmesi	36
6.1.3	ESHS'ye İmza Doğrulama Verisinin Verilmesi.....	37
6.1.4	Kullanıcılara ESHS İmza Doğrulama Verilerinin Verilmesi.....	37
6.1.5	İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerinin Büyüklüğü.....	37
6.1.6	İmza Doğrulama Verisi Parametrelerinin Yaratılması ve Kalite Kontrolü	37
6.1.7	Anahtar Kullanım Amaçları (Her Bir X.509 v 3 Tipi Sertifikanın “Anahtar Kullanımı” Başlığındaki Alanı İçersinde)	37
6.2	İmza Oluşturma Verisinin Korunması ve Şifreleme Modülü Sistem Kontrolleri	37
6.2.1	Şifreleme Modülü Standartları ve Kontrolleri	37
6.2.2	İmza Oluşturma Verisi (n* m) Birden Fazla Kişi Kontrolü	37
6.2.3	İmza Oluşturma Verisinin Saklanması	37
6.2.4	İmza Oluşturma Verisi Yedekleme.....	38
6.2.5	İmza Oluşturma Verisi Arşivleme	38
6.2.6	İmza Oluşturma Verisinin Kriptografik Modül Transferi	38
6.2.7	Şifreleme Modülünde İmza Oluşturma Verisi Saklanması	38
6.2.8	İmza Oluşturma Verisinin Aktif Hale Getirilmesinin Metodu	38
6.2.9	İmza Oluşturma Verisinin Aktif Durumdan Çıkarılmasının Metodu	38
6.2.10	İmza Oluşturma Verisinin Yok Edilmesi Metodu	38
6.2.11	Şifreleme Modül Operasyonel Limitleri.....	39
6.3	Anahtar Çifti Yönetiminin Diğer Yönleri.....	39
6.3.1	İmza Doğrulama Verisi Saklanması	39
6.3.2	Sertifikanın Operasyonel Periyodu ve Anahtar Çifti Kullanımı Periyodu	39
6.4	Erişim Verileri	39
6.4.1	Erişim Verilerinin Yaratılması ve Kurulması	39
6.4.2	Erişim Verilerinin Korunması.....	39
6.4.3	Erişim Verileriyle İlgili Diğer Durumlar	40
6.5	Bilgisayar Güvenlik Kontrolleri	40
6.5.1	Özel Bilgisayar Güvenliği Teknik Gereklilikleri.....	40
6.5.2	Bilgisayar Güvenliği Operasyonel Limitleri.....	40
6.6	Yaşam Zinciri Teknik Kontrolleri	40
6.6.1	Sistem Geliştirme Kontrolleri.....	40
6.6.2	Güvenlik Yönetim Kontrolleri.....	40
6.6.3	Yaşam Zinciri Teknik Kontrolleri	40
6.7	Ağ Güvenlik Kontrolleri	41
6.8	Zaman Damgası	41
7.	NES, SİL ve Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü Profilleri	41
7.1	NES Profili.....	41
7.1.1	Sürüm Numarası/Numaraları	41
7.1.2	Sertifika Uzantıları.....	41
7.1.3	Algoritma Nesne Belirteçleri (OID)	41
7.1.4	İsim Formları	41
7.1.5	İsim Kısıtlamaları.....	41

7.1.6	Sertifika İlkeleri Nesne Belirteci	41
7.1.7	Sertifika İlkeleri Kısıtlamaları Uzantısının Kullanımı.....	42
7.1.8	Sertifika İlkeleri Belirteçleri için Yazımsal ve Anlamsal Özellikler	42
7.1.9	Kritik Sertifika İlkeleri Uzantıları için Anlamsal İşlem Özellikleri	42
7.2	SİL Profili	42
7.2.1	Sürüm Numarası/Numaraları	42
7.2.2	SİL ve SİL Girdi Ekleri.....	42
7.3	Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü (ÇSDP) Profili.....	42
7.3.1	Sürüm Numarası(Veya Numaraları)	42
7.3.2	ÇSDP Uzantıları.....	42
8.	Uyum Denetimi ve Diğer Değerlendirmeler	42
8.1	Değerlendirmelerin Sıklığı ve Değerlendirme Durumları	43
8.2	Değerlendirme Yapan Kişinin Tanımlanması Ve Nitelikleri	43
8.3	Değerlendirme Yapan Kişinin Değerlendirme Yapılan Kuruluşla İlişkisi	43
8.4	Değerlendirme Tarafından Kapsanan Konular	43
8.5	Eksikliğin Ortaya Çıkması Durumunda Gerçekleştirilecek Eylemler	43
8.6	Değerlendirme Sonuçlarının Yayınlanması ve İlgili Taraflara İletimi	43
9.	Diğer Ticari Ve Hukuki Konular	44
9.1	Ücretler	44
9.1.1	Sertifika Yayınlama veya Yenileme Ücretleri	44
9.1.2	Sertifikalara Erişim Ücretleri.....	44
9.1.3	Sertifikaların İptal veya Durum Kayıtlarına İlişkin Bilgilere Erişim Ücretleri	44
9.1.4	Diğer Hizmetler İçin Ücretler	44
9.1.4.1	Zaman Damgası Ücretleri	44
9.1.4.2	Sertifika İlkeleri Bilgisi Gibi Diğer Servislerin Ücretleri	44
9.1.5	Geri Ödeme Politikası.....	44
9.2	Finansal Sorumluluklar	45
9.2.1	Sigorta Kapsamı (Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası).....	45
9.2.2	Diğer Varlıklar	46
9.2.3	Son Kullanıcılar İçin Sigorta veya Diğer Garantilerin Kapsamı	46
9.3	Ticari Bilgilerin Gizliliği	46
9.3.1	Gizli Bilgilerin Konusu	46
9.3.2	Gizli Bilgilerin Konusu İçerisinde Olmayan Bilgiler	46
9.3.3	Gizli Bilgilerin Korunmasına İlişkin Sorumluluklar	46
9.4	Kişisel Bilgilerin Mahremiyeti (Gizliliği)	47
9.4.1	Mahremiyet Planı.....	47
9.4.2	Özel Sayılan Bilgiler.....	47
9.4.3	Özel Sayılmayan Bilgiler	47
9.4.4	Gizli Bilginin Korunma Sorumluluğu	47
9.4.5	Kişisel Bilgilerin Kullanılmasına İlişkin Bildirim ve İzin	47
9.4.6	Adli ve İdari Süreçlerde Kullanılmak Üzere Yapılan Açıklamalar	47
9.4.7	Bilgilerin Açıklandığı Diğer Durumlar	47
9.5	Fikri Mülkiyet Hakları	47
9.6	Sorumluluk ve Garantiler.....	48
9.6.1	ESHS'nin Sorumluluk ve Garantileri	48
9.6.2	KM'nin Sorumlulukları ve Garantileri	49

9.6.3	NES Sahibinin Sorumlulukları ve Garantileri	49
9.6.4	Üçüncü Kişilerin Sorumlulukları ve Garantileri.....	50
9.6.5	Diğer Katılımcıların Sorumlulukları ve Garantileri.....	50
9.6.5.1	Kurumsal Başvuru Sahibinin Sorumlulukları ve Garantileri.....	50
9.6.5.2	Diğer Katılımcıların Sorumlulukları ve Garantileri.....	50
9.7	Garantilerin Reddi.....	50
9.8	ESHS'nin Sorumluluğun Sınırlandırılması.....	51
9.9	Tazminatlar	51
9.10	NESUE'nin Geçerliliği ve Sona ermesi.....	51
9.10.1	Geçerlilik.....	51
9.10.2	Sona Erme	51
9.10.3	Sona Ermenin Etkileri.....	51
9.11	Bireysel Bildirimler ve Katılımcılar Arasında İletişim.....	51
9.12	Değişiklikler.....	51
9.12.1	Değişiklik Prosedürleri	51
9.12.2	Bildirim Mekanizması ve Periyodu	52
9.12.3	Sertifika İlkeleri Belirteci (OID) veya “NESUE” İşaretinde Değişiklik Gerektiren Değişiklikler.....	52
9.13	Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları	52
9.14	Uygulanacak Hukuk.....	52
9.15	Mevzuata Uyumluluk.....	52
9.16	Çeşitli Hükümler	53
9.16.1	Bütün sözleşme	53
9.16.2	Devir ve Temlik	53
9.16.3	Bölünebilirlik	53
9.16.4	Yaptırımlar (Vekalet Ücreti ve Haktan Feragat)	53
9.16.5	Mücbir Sebep	53
9.17	Diğer Hükümler	53
EK A - Tanımlar ve Kısaltmalar Tablosu		54
EK B – NES Başvurusunda İstenen Belgeler		57

1. Giriş

Bu doküman e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları'dır (NESUE). NESUE 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak hazırlanmıştır, NESUE aynı zamanda Telekomünikasyon Kurumu tarafından yayınlanan, Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve Elektronik İmza İlişkin Süreçler ile Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ'de atıfta bulunulan Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (ETSI), Avrupa Standardizasyon Komitesi (CEN), İnternet Mühendisliği Görev Grubu'nun (IETF) nitelikli elektronik sertifika ilkeleri ve zaman damgası ilkeleri ile ilgili standartları ETSI TS 101 456, ETSI TS 102 023, CWA 14167-1, IETF RFC 3647 standartlarına uyumlu olacak şekilde hazırlanmıştır.

e-Güven sertifika ilkeleri; e-Güven'in sertifikaların düzenlenmesi, yönetilmesi, askıya alınması, iptal edilmesi ve yenilenmesi de dahil olmak ve fakat bunlarla sınırlı olmamak üzere sertifikalandırma hizmetlerinin sunumunda kullandığı uygulamaları açıklayan ve e-Güven'in politikasını belirleyen belgelerdir. NESUE; sertifika ilkelerinin çizdiği çerçeveye içerisinde, e-Güven'in uygulamalarını sertifika sahiplerine ve üçüncü kişilere detaylı bir şekilde açıklamaktadır.

e-Güven, 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu hükümleri çerçevesinde elektronik sertifika, elektronik imza ve zaman damgası hizmetlerini sunan bir Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı'dır.

1.1 Genel

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu ile "Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı – (ESHS)"ların tanımları yapılmış, hak ve yükümlülükleri belirtilmiştir. Kanuna göre ülke içerisinde ESHS olarak görev yapacak kişi ve kurumlar Telekomünikasyon Kurumu'na bildirimde bulunarak Kanun ve ilgili mevzuattaki gereksinimleri yerine getirmek zorundadırlar. Kanuna göre nitelikli elektronik sertifikaları sağlama yetkisi münhasıran ESHS'lere verilmiştir.

e-Güven, Kanun ve ilgili mevzuattaki gereksinimleri yerine getirerek Telekomünikasyon Kurumu'na bildirimde bulunmuş ve gerekli yetkiye sahip bir "**Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı (ESHS)**"dır.

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 5. maddesine göre "**güvenli elektronik imza, elle atılan imza ile aynı hukuki sonucu doğurur**". Kanunun 4. maddesine göre güvenli elektronik imza; nitelikli elektronik sertifika ve güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulabilir. e-Güven bu kapsamda nitelikli elektronik sertifikalar (NES) ve bazı durumlarda güvenli elektronik imza oluşturma araçları sağlamaktadır. NES sahipleri e-Güven'den aldıkları NES'ler ve ilgili sağlayıcılardan aldıkları güvenli elektronik imza oluşturma araçları ile elle atılmış imza ile aynı hukuki sonucu doğuran güvenli elektronik imza oluşturabilirler.

e-Güven, Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat gereğince; yayınladığı NES'lerin uygulama alanlarını, ESHS olarak işleyişini ve yükümlülüklerini açıkladığı sertifika ilkeleri belgelerini ve

sertifika ilkelerinde yer alan hususların nasıl uygulanacağını detaylı olarak anlatan Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları (NESUE) belgesini yayımlar.

e-Güven'in 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yürüttüğü hizmetler dışında vermiş olduğu diğer hizmetler ve bu hizmetlere bağlı açık anahtar sertifikaları bu NESUE'nin kapsamı dışındadır. NESUE kapsamı içerisinde sadece 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca tanımlanan NES'ler yer almaktadır.

Tebliğ'e göre ESHS işleyişinin bütün aşamalarında ETSI TS 101 456 ve CWA 14167-1 standartlarına uyar. ETSI TS 101 456 standardı, ESHS işleyişinde iki grup sertifika ilkesi tanzim edilebileceğini belirtmektedir. Bunlar "qualified certificate policy" ve "qualified certificate policy + SSCD" sınıflarıdır. NESUE kapsamında tanzim edilecek sertifika ilkeleri, düzenledikleri uygulama alanlarına göre her iki sınıfa da uygun olarak düzenlenebilir. e-Güven'in sadece NES sağladığı uygulamalar için tanzim edeceği sertifika ilkeleri ETSI TS 101 456 belgesindeki "qualified certificate policy" sınıfına uygun olarak hazırlanır (e-Güven ETSI 101 456 – (QCP) standartına uygun işleyişinde de imza oluşturma verisinin güvenli elektronik imza oluşturma araçları içerisinde yaratılması zorunluluğunu getirmektedir). e-Güven, sertifika sahiplerine Elektronik İmza Kanunu'nun 10. Maddesi hükmü uyarınca güvenli elektronik imza oluşturma aracını sağlaması ve sağladığı bu araç içerisinde sertifika sahibi adına imza oluşturma ve doğrulama verileri ile NES'i üretmesi durumunda; bahsi geçen süreçler için ESHS işleyişinin açıklandığı, sertifika ilkelerini "qualified certificate policy + SSCD" uygun olarak hazırlar.

1.2 Tanımlama

e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları için belirteç;

e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları Sürüm 2.0

2.16.792.3.0.1.1.2.1

e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri için belirteç;

e-Güven Genel Kullanıma İlişkin Seritifika İlkeleri 2.0

2.16.792.3.0.1.1.1.2

e-Güven Mobil Kullanıma İlişkin Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri 1.0

2.16.792.3.0.1.1.1.3

1.3 Katılımcılar

İşbu NESUE kapsamındaki katılımcılar, e-Güven sağladığı hizmetlerde ve ESHS fonksiyonlarını yerine getirmesinde hizmet alan ve hizmetlerin yerine getirilmesinde görev alan taraflardır.

1.3.1 Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı - ESHS (e-Güven)

ESHS 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında belirtilen iş ve işlemleri yerine getiren bir yapı olmasının yanında NES'leri düzenleyen ve yaşam döngüsünü yöneten birimi tanımlamak amacıyla kullanılmaktadır.

e-Güven sertifika zinciri yapısı; e-Güven Kök Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası, bu sertifika tarafından imzalanmış ve altında yer alan e-Güven Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası ve e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası şeklindedir. MKNESİ kapsamına giren ve Mobil İmza için kullanılan NES'ler e-Güven Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası ile imzalanır. Bunun dışındaki NES'ler ise e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası ile imzalanır.

1.3.2 Kayıt Makamları

Kayıt Makamları NES Başvuru Sahipleri'nden ve/veya Kurumsal Başvuru Sahipleri'nden NES başvuruları ve ilgili belgeleri alan, bu başvuruları ve ilgili belgeleri e-Güven'e ileten, NES Sahibi'nin NES içerisinde yer alacak bilgilerini ilgili mevzuat ve e-Güven tarafından belirlenen belgelere dayanarak tespit eden ve kimlik kontrolü sırasında teslim alınan belgeleri arşivleyen ve tüm bu hizmetleri e-Güven'le aralarındaki sözleşme uyarınca e-Güven adı ve hesabına yerine getiren tüzel kişilerdir. e-Güven Kayıt Makamı hizmetlerini yerine getirecek kişilerle yapacağı sözleşmelerle, bu kişilerin CWA 14167-1 içerisinde tanımlı "core services" hizmetlerini e-Güven adına ve hesabına yerine getirmesini sağlayabilir veya söz konusu sözleşmeler ile Kayıt Makamlarına yetkili satıcılık gibi ek hak ve sorumluluklar tanıyabilir.

Kayıt Makamı olarak görev yapacak tüzel kişilerin ilgili personeline e-Güven tarafından e-Güven Kayıt Makamı Yetkilisi kartı tanzim edilir. Kayıt Makamı hizmetlerinin yerine getirilmesi sırasında NES Başvuru Sahibi'nin talep etmesi halinde Kayıt Makamının ilgili personeli bu kartı NES Başvuru sahibine ibraz eder.

1.3.3 NES Başvurusunda Bulunan Kişi

1.3.3.1 Kurumsal Başvuru Sahibi

NESUE kapsamında Kurumsal Başvuru Sahibi; e-Güven veya Kayıt Makamı ile Kurumsal Başvuru Sözleşmesi imzalamış, çalışanları veya müşterileri veya üyeleri veya hissedarları adına NES başvurusunda bulunan tüzel kişilerdir.

1.3.3.2 NES Sahibi

NESUE kapsamında NES sahipleri, adına e-Güven tarafından tanzim edilmiş NES'leri kullanan gerçek kişilerdir. NES Sahipleri, NES başvurusunu bireysel olarak e-Güven'e veya KM'lere başvurarak veya Kurumsal Başvuru Sahibi'ni kendi adına e-Güven'e kurumsal başvuruda bulunması hususunda yetkili kılarak gerçekleştirebilirler. NES sahipleri NES başvurusunda bulunmak veya Kurumsal Başvuru Sahibini bu konuda yetkili kılmak için e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi'ni e-Güven'le akdetmek zorundadırlar.

NES başvurusuna ilişkin şartlar ve prosedürler, NES'in bağlı bulunduğu sertifika ilkelerine göre değişmektedir.

1.3.4 Üçüncü Kişiler

Üçüncü kişiler, e-Güven tarafından düzenlenmiş NES'lerin oluşturma sürecinde kullanıldığı güvenli elektronik imzalara dayanarak menfi ve müspet açıdan iş ve işlemlerde bulunan gerçek ve tüzel kişilerdir. NES Sahipleri aynı zamanda üçüncü kişi de olabilirler.

1.3.5 Diğer Katılımcılar

1.3.5.1 Güvenli Elektronik İmza Oluşturma ve Doğrulama Araçları/Uygulaması Sağlayıcıları

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 4. maddesine göre elle atılmış imza ile aynı hukuki sonuçları doğuran güvenli elektronik imza, NES'e dayanarak imza sahibinin kimliğini tespit edilmesini sağlayan ve Güvenli Elektronik İmza Oluşturma Aracı ile oluşturulabilen elektronik veriyi tanımlamaktadır. Güvenli elektronik imza oluşturma araçları, Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ md.8'de belirtilen standarda uygun olmalıdır.

e-Güven kendi sağladığı Güvenli Elektronik İmza Doğrulama Araçları'nın CWA 14171'e, Güvenli Elektronik İmza Oluşturma Uygulamalarının ise CWA 14170'e uygun olmasını taahhüt eder.

NES sahipleri, NES'lerinin bağlı bulunduğu sertifika ilkelerinde belirtildiği şekilde, e-Güven veya Güvenli Elektronik İmza Doğrulama Aracı üreticisi tarafından CWA 14171 ve CWA 14170'e göre uygunluğu taahhüt edilen Güvenli Elektronik İmza Oluşturma ve Doğrulama Araçlarını/Uygulamalarını kullanmak zorundadırlar.

1.3.5.2 Politika Yönetim Otoritesi

PYO, e-Güven'in aşağıdaki konularda yönetim ve sorumluluğa sahip güvenli personelden oluşan yetkili birimdir;

- e-Güven altyapısını ve uygulamalarını belirlemek ve onaylamak,
- Sertifika ilkelerini ve NESUE'yi onaylamak,
- Sertifika ilkeleri ve NESUE'nin gözden geçirme ve yenilenme prosedürlerini belirlemek,
- e-Güven'in ESHS olarak işleyişinde görev alan sùjelerin sertifika ilkelerine ve NESUE'ye göre faaliyetlerini kontrol etmek
- NESUE'nin sertifika ilkelerine uygunluğunu denetlemek,

1.3.5.3 Güven Merkezi

Güven Merkezi, e-Güven'in ESHS operasyonlarını içersindeki sertifika otoritesi ve zaman damgası hizmet sağlayıcısı fonksiyonlarını yerine getiren çekirdek birimdir. Güven Merkezi, TS ISO/IEC 27001 güvenlik sertifikasına sahip olarak bilgi güvenliği yönetimini bu sertifikasyonda belirtilen gerekliliklere uygun olarak yerine getirmektedir. Güven Merkezi, e-Güven in tescilli şirket merkezi dışındaki güvenli bir alanda; iş ve işlemlerini bu merkez sınırları içersinde geçerli olan standartlara, 5070 Sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütmekte ve yerine getirmektedir. Güven Merkezi, en üst düzeyde teknik, personel ve fiziki güvenlik prosedürlerine uyar. Güven Merkezi içersinde yürütülen faaliyetler gizlidir; bu tür hususlar üçüncü kişilerin bilgisinden uzaktır. e-Güven Güven Merkezi içersinde yürütülen operasyonlar, personel bilgileri ve süreçler konusunda sadece hukuken yetkili olan resmi makamlara açıklamada bulunmakla yükümlüdür.

1.4 Sertifika Kullanımı

1.4.1 İzin Verilen Sertifika Kullanımı

e-Güven tarafından oluşturulan e-Güven Kök Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası sadece e-Güven Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikasını ve e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikasını imzalayabilir.

e-Güven Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası sadece MKNESİ kapsamında yayınlanan NES'leri ve bu NES'lere bağlı SİL'leri imzalayabilir.

e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası sadece GKNESİ kapsamında yayınlanan NES'leri ve bu NES'lere bağlı SİL'leri imzalayabilir.

e-Güven tarafından işbu NESUE'ye uygun olarak oluşturulan NES'ler münhasıran ve müstakilen güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama süreçlerinde NES içersinde yer alan sınırlamalar dahilinde kullanılabilir. Sınırlamalar kullanıma ve maddi kapsama ilişkin sınırlamalar olarak ikiye ayrılmaktadır. Maddi kapsama ilişkin sınırlamalar ile sertifikanın kullanılacağı maksimum/minimum işlem değeri belirlenebilir. Kullanım alanları sınırlaması ise sertifikanın kullanılacağı işlem tiplerini sınırlamak için kullanılır. NES sahipleri ve üçüncü kişiler bu sınırlamalara dikkat etmek zorundadır. Güvenli elektronik imza oluşturan NES sahibi, NES'in sınırları dahilinde işlem yapmalıdır. Güvenli elektronik imzayı doğrulayan üçüncü kişiler ise doğruladıkları güvenli elektronik imzanın oluşturma sürecinde kullanılan NES'in kullanımına ve maddi kapsamına ilişkin sınırlamalarına dikkat etmek zorundadır. Üçüncü kişiler, NES içersinde belirtilen kullanıma ve maddi kapsama ilişkin sınırlamalar dışında kalan işlemler için NES kullanıcılarını ve e-Güven'i sorumlu tutmayacağını kabul eder. Sınırlamalar dışında yapılan işlemlerde, e-Güven, NES sahiplerine ve üçüncü kişilere karşı sınırlamalar dışında kalan hususlar bakımında herhangi bir sorumluluk kabul etmeyecektir.

1.4.2 Yasaklanan NES Kullanımı

Elektronik İmza Kanunu'nun 5. maddesi hükmü uyarınca "Kanunların resmî şekle veya özel bir merasime tabi tuttuğu hukukî işlemler ile teminat sözleşmeleri", e-Güven NES'leri ile ilişkili güvenli elektronik imza kullanılarak yapılamaz.

Bunun yanında e-Güven tarafından oluşturulan NES'lerin münhasıran ve müstakilen güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama süreçleri ve NES'in içerisinde belirtilen kullanıma ve maddi kapsama ilişkin sınırlamaların dışında kullanılması yasaktır.

1.5 Politika Yönetimi

1.5.1 NESUE ile ilgili Yetkili Kurum

İşbu NESUE'nin idaresi e-Güven Politika Yönetim Otoritesi tarafından yürütülmektedir.

1.5.2 İletişim Noktası

e-Güven Politika Yönetim Otoritesi'ne iletilecek sorular için aşağıdaki adres kullanılmalıdır:

Elektronik Bilgi Güvenliği Anonim Şirketi

Değirmen Sokak Nida Kule İş Merkezi No: 18 Kat: 5

Kozyatağı/İstanbul/ TÜRKİYE

Tel: (216) 360 46 05

Fax: (216) 360 33 56

1.5.3 NESUE'nin Politikaya Uygunluğunu Belirleyen Kişi

PYO; NESUE'nin, sertifika ilkelerine uygunluğunu denetlemekten sorumludur.

1.5.4 NESUE Onaylama Prosedürü

e-Güven uzmanları tarafından yapılan çalışmalar ve ilgili taraflardan gelen talepler doğrultusunda NESUE'de değişiklik ve gerektiğinde yenileme taslakları oluşturulur. Onaylanmaya hazır duruma getirilen taslaklar PYO'nun onayına sunulur. PYO uygun görmesi halinde taslakları onaylar. Ayrıca NESUE ve sertifika ilkeleri, Telekomünikasyon Kurumu tarafından 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na, ilgili mevzuata ve mevzuatta atıf yapılan uluslararası standartlara uygunluğu açısından denetlenir ve onaylanır.

1.6 Tanımlar ve Kısaltmalar

Tanımlar ve kısaltmalar için EK-A'ya bakınız.

2. Yayınlama ve Bilgi Deposu Sorumlulukları

2.1 Bilgi Deposu

e-Güven yayınladığı NES'ler, SİL'ler, sertifika ilkeleri, NESUE, kullanıcı sözleşmeleri ve bilgilendirici dokümanlar için bilgi deposu fonksiyonlarını yerine getirir. Bilgi deposu NES sahiplerinin, üçüncü kişilerin ve ilgili herkesin erişimine 7/24 hizmet verecek şekilde erişime açık bulundurulur.

2.2 Sertifika Bilgilerinin Yayınlanması

e-Güven aşağıdakiler için veri depolama işlevinden sorumludur:

- e-Güven Kök Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası
- e-Güven Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası
- e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası
- Zaman Damgası ve ÇSDP Sertifikaları
- NES sahibinin izin vermesi durumunda sertifika sahibi adına e-Güven tarafından düzenlenen NES'leri
- Sertifika İptal Listeleri
- NESUE
- Sertifika İlkeleri
- NES Kullanıcı Sözleşmeleri/Taahhütnameleri
- Bilgilendirici dokümanlar

2.3 Yayınlanma Sıklığı

- NESUE'de yapılan güncellemeler ve e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmeleri/ Taahhütnamelerinde yapılan değişiklikler NESUE 9.12'e göre yayınlanır.
- NES'ler düzenledikleri tarihte yayınlanır.
- İptal durum kayıtları NESUE 4.9.7 ve 4.9.10'e göre yayınlanır.

e-Güven yayınlama hizmetini kesintisiz olarak (7/24) verir.

2.4 Bilgi Deposu Erişim Kontrolleri

e-Güven web sitesinin veri tabanı kullanılarak yayınlanan bilgiler herkese açık bilgilerdir. Bu bilgilere salt okunur erişim sınırsızdır. NES'lerin yayınlanması başvuru sırasında sertifika sahibinin NES'in üçüncü kişilerin erişimine açık olması noktasında vereceği rızasına bağlıdır. e-

Güven, NES'lere, sertifika durum bilgisine veya SİL'lere erişim koşulu olarak NESUE'de yer alan hükümlerin kabul edilmesini öngörür. e-Güven, yetkisiz kişilerin veri tabanına erişerek veri tabanında yer alan bilgiler üzerinde çeşitli ekleme, silme veya değişiklik yapmasını önlemek için mantıksal ve fiziksel güvenlik önlemleri almıştır.

3. Tanımlama ve Kimlik Doğrulama

3.1 İsimlendirme (İlk Kayıt)

3.1.1 İsim Tipleri

e-Güven Kök Sertifikası, Düzenleyen ve Konu alanlarında X.501 Özgün İsim içerir. e-Güven Kök Sertifikası Özgün İsimleri aşağıdaki tabloda belirtilen elemanlardan oluşur.

Sürüm - 1

<i>Özellik</i>	<i>Değer</i>
Ülke (C) =	TR
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Guvenligi A.S.
Ortak İsim (CN) =	e-Guven Kok Sertifika Hizmet Saglayicisi

Sürüm - 2

<i>Özellik</i>	<i>Değer</i>
Ülke (C) =	TR
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Guvenligi A.S.
Ortak İsim (CN) =	e-Guven Kok Sertifika Hizmet Saglayicisi S2

Sürüm - 3

<i>Özellik</i>	<i>Değer</i>
Ülke (C) =	TR
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Guvenligi A.S.
Ortak İsim (CN) =	e-Guven Kok Sertifika Hizmet Saglayicisi S3

e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası (ESHS Sertifikası) Düzenleyen ve Konu alanlarında X.501 Özgün İsim içerir. e-Güven ESHS Sertifikası Özgün İsimleri aşağıdaki tabloda belirtilen elemanlardan oluşur.

Sürüm -1

<i>Özellik</i>	<i>Değer</i>
Ülke (C) =	TR
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Guvenligi A.S.
Ortak İsim (CN) =	e-Guven Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Saglayicisi

Sürüm -2

<i>Özellik</i>	<i>Değer</i>
Ülke (C) =	TR
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Guvenligi A.S.
Ortak İsim (CN) =	e-Guven Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Saglayicisi S2

e-Güven Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası (Mobil ESHS Sertifikası) Düzenleyen ve Konu alanlarında X.501 Özgün İsim içerir. e-Güven Mobil ESHS Sertifikası Özgün İsimleri aşağıdaki tabloda belirtilen elemanlardan oluşur.

Sürüm 1 Mobil kullanım kök sertifika

<i>Özellik</i>	<i>Değer</i>
Ülke (C) =	TR
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Guvenligi A.S.
Ortak İsim (CN) =	e-Guven Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Saglayicisi

Sürüm 2 Mobil kullanım kök sertifika

<i>Özellik</i>	<i>Değer</i>
Ülke (C) =	TR
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Guvenligi A.S.
Ortak İsim (CN) =	Avea Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Saglayicisi

Turkcell uygulaması kapsamında kullanılacak kök sertifika

<i>Özellik</i>	<i>Değer</i>
Ülke (C) =	TR
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Guvenligi A.S.
Ortak İsim (CN) =	Turkcell Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Saglayicisi S2

Avea uygulaması kapsamında kullanılacak kök sertifika

<i>Özellik</i>	<i>Değer</i>
Ülke (C) =	TR
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Guvenligi A.S.
Ortak İsim (CN) =	Avea Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Saglayicisi S2

e-Güven TNB (Türkiye Noterler Birliği) Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası (TNB ESHS Sertifikası) Düzenleyen ve Konu alanlarında X.501 Özgün İsim içerir. e-Güven Mobil ESHS Sertifikası Özgün İsimleri aşağıdaki tabloda belirtilen elemanlardan oluşur.

Sürüm 1 Türkiye Noterler Birliği uygulaması kapsamında kullanılacak kök sertifika

<i>Özellik</i>	<i>Değer</i>
Ülke (C) =	TR
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Guvenligi A.S.
Ortak İsim (CN) =	TNB E-imza NES Hizmet Saglayicisi

NESUE kapsamındaki NES'ler, konu ismi alanında bir X.501 özgün ismi içerir ve aşağıdaki tablolarda belirtilen elemanlardan oluşur. NES'ler ETSI TS 102 862 standardına uygun olarak oluşturulur.

<i>NES</i>	
<i>Özellik</i>	<i>Değer</i>
Ülke (C) =	TR
Ortak İsim (CN) =	NES sahibinin adı ve soyadı
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş.
Seri Numarası (Serial Number)	T.C. Kimlik Numarası / Pasaport Numarası

3.1.2 İsimlerin Anamlı Olması Gerekliği

NES'ler, sertifika konusu olan bireyin kimliğinin belirlenmesine olanak sağlayan, genelde bilinen anlamlara sahip isimler içerir. NES'lerde sertifika sahiplerinin takma isimlerine (sertifika sahibinin gerçek/resmi isminin dışındaki isimler) izin verilmez.

e-Güven Kök Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası, sadece "e-Güven Kök Sertifika Hizmet Sağlayıcısı" ismine sahiptir.

e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası, sadece "e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı" ismine sahiptir.

e-Güven Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası, sadece "e-Güven Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı" ismine sahiptir.

3.1.3 NES Başvurusunda Bulunan Kişilerin İsimlerini Gizlemesi veya Takma İsim Kullanımı

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre NES'lerde takma isim kullanımı ve/veya NES sahibinin ismini gizlemesi mümkün değildir.

3.1.4 Değişik İsim Tiplerini Yorumlamak İçin Kurallar

Koşul yoktur.

3.1.5 İsimlerin Benzersizliği

e-Güven farklı kişilere ait NES'lerdeki kimlik bilgilerinin benzersiz olmasını sağlar. NES'lerdeki bu benzersizlik, T.C. vatandaşları için T.C. kimlik numarası, yabancı uyruklular için pasaport numarası ile sağlanır. Bir NES sahibinin birden çok NES'e sahip olması durumunda NES'ler içerisindeki kimlik bilgilerinin aynı olmasına izin verilir.

3.1.6 Tanımlama, Doğrulama ve Markaların Rolü

NES sahiplerinin, bireysel veya kurumsal başvurularda başkalarının fikri mülkiyet haklarını ihlal eden isimler kullanmaları yasaktır. e-Güven, NES sahibinin NES başvurusunda gösterilen isim üzerinde fikri mülkiyet hakkı bulunup bulunmadığını kontrol etmez ya da herhangi bir alan adı, ticaret ünvanı, isim, ticari marka, hizmet markası veya servis işaretinin mülkiyetiyle ilgili herhangi bir ihtilafta hakemlik veya aracılık yapmaz ya da bu ihtilafı herhangi bir şekilde çözmeye çalışmaz. e-Güven, NES sahibine sorumluluk yüklemeksizin, bu tip bir ihtilaftan dolayı herhangi bir sertifika başvurusunu reddetmeye veya askıya almaya yetkilidir.

3.2 İlk Kimlik Doğrulaması

3.2.1 İmza Oluşturma Verisinin Zilyetliğinin Kanıtlanması Metodu

e-Güven, NES sahibinin bir imza oluşturma verisine sahip olduğunu, PKCS #10'la veya şifreleme açısından eşdeğer başka bir kanıtla veya e-Güven onaylı başka bir yöntemle doğrular.

İmza oluşturma verisinin, 5070 Sayılı Kanunu'nun 10. Maddesi hükmü uyarınca ESHS tarafından sağlanan güvenli elektronik imza oluşturma aracı içerisinde ve ESHS tarafından üretilmesi durumunda; güvenli elektronik imza oluşturma aracını aktive edecek şifrenin NES sahibine imza karşılığı veya telefonla bildirilmesi halinde; imza oluşturma verisinin zilyetliği tesisen NES sahibi tarafından iktisap edilmiş adlonulur.

3.2.2 Tüzel Kişilerin Kimliğinin Doğrulanması

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre NES'ler sadece gerçek kişilere verilebilir. Bu nedenle tüzel kişilerin sertifika sahibi olarak kimliğinin doğrulanması söz konusu değildir.

Kurumsal başvurularda ise kurumsal başvuru sahibinin kimliği ticari sicil kaydı, imza sürkülleri gibi resmi belgeler aracılığıyla doğrulanır.

3.2.3 Gerçek Kişilerin Kimliğinin Doğrulanması

e-Güven, NES başvurusunda bulunan kişilerin kimlik bilgilerini nüfus cüzdanı, pasaport, sürücü belgesi gibi fotoğraflı ve geçerli resmi belgelere dayanarak, kimlik bilgileri dışında NES içerisinde yer alacak diğer bilgileri ise e-Güven tarafından belirlenen resmi belgelere dayanarak KM'ler veya kurumsal başvuru yetkilileri aracılığı ile kontrol eder. NES başvurusunda bulunan kimsenin kimliği ve kimlik bilgileri dışında NES içerisinde yer alacak diğer bilgilerinin şahsen başvuru esası dışında e-Güven tarafından belirlenen resmi belgelere dayanarak başka bir uygulamada tespit edilmişse veya söz konusu başvuru kurumsal başvuru ise; NES başvurusu sırasında bu kişinin şahsen bulunması gerekmez. NES içerisinde yer alan bilgilerin tespiti açısından e-Güven işleyişinde bireysel ve kurumsal başvuru olmak üzere iki başvuru modeli öngörülmüştür.

3.2.3.1 Bireysel Başvuru

Bireysel başvuru süreci; sertifika talebinde bulunan kimsenin, KM'ye veya e-Güven'e başvurmasına ve başvuru sırasında şahsen (fiziksel olarak) bulunmasına dayanır. KM veya e-Güven Yetkilisi, NES başvurusunda bulunan kişinin kimliğini, nüfus cüzdanı, pasaport, sürücü belgesi gibi fotoğraflı ve geçerli resmi belgelere göre tespit eder, nüfus cüzdanı suretini teslim alır ve kimlik numarasını kaydeder. NES başvurusunda bulunan kişinin tam adresi ve iletişim bilgileri yetkili tarafından kaydedilir.

Bireysel başvurularda e-Güven veya KM yetkilisi başvuru esnasında NES başvurusunda bulunan kişilere nitelikli elektronik sertifika ve güvenli elektronik imza konularında bilgilendirmek amacıyla e-Güven tarafından hazırlanan NES Kullanımına İlişkin e-Güven Bilgilendirme Dokümanı'nı imza karşılığı teslim eder. Bahsi geçen bilgilendirme dokümanı; sertifika ilkeleri, NESUE, kullanım sınırlamaları ile ilgili bilgiler, elektronik sertifikanın, güvenli elektronik imzanın ve güvenli elektronik imzalama ve doğrulama araçlarının kullanımıyla ilgili bilgileri içeren yazılı ve görsel belgelerdir. Bilgilendirme dokümanı NES başvurusunda bulunan kimseye elektronik formda da verilebilir. e-Güven veya KM yetkilisi NES başvurusunda bulunan kimselere, e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmesi'ni imzalatır.

e-Güven, NES başvuru sahibinin kimliğinin ve sertifika içerisinde yer alacak bilgilerin tespitinde kullanılan ve başvurusu sırasında kendisinden talep edilen tüm bilgi, kayıt ve belgeleri 20 yıl süreyle saklar.

3.2.3.2 Kurumsal Başvuru

Kurumsal başvuru modelinde; bir tüzel kişilik çalışanları veya müşterileri veya üyeleri veya hissedarları adına NES başvurusunda bulunur. Kurumsal başvuru'ya ilişkin koşullar e-güven veya KM ile kurumsal başvuru sahibi arasında akdedilecek kurumsal başvuru sözleşmeleri ile belirlenir. Kurumsal başvuru sözleşmeleri; kurumsal başvuru modelleri dikkate alınarak hazırlanmaktadır.

Kurumsal başvuru modelleri, e-Güven'in kurumsal başvuruda bulunacak topluluklar (Örn. Finans Kurumları, GSM Operatörleri gibi) özelinde uygulanan iş süreçleri veya kurumsal başvuruda bulunacak olan kurumların yıllık kurumsal başvuru talepleri dikkate alınarak belirlenmektedir. Kurumsal başvuru modeli, e-güven, KM ve kurumsal başvuru sahibi arasında kurumsal başvuru'nun yapılması, sertifika sahibinin kimliğinin tespiti, gerekli evrakların hazırlanması, sertifika ücretlerinin ödenmesi, evrakların saklanması, nitelikli elektronik sertifikaların yayınlanması ve sertifika sahibi'ne iletilmesi, sertifika iptal, yenileme ve askı taleplerinin iletimindeki usuller gibi hususların belirlendiği teknik ve idari süreçlerden oluşan iş modeli olarak tanımlanabilir.

Kurumsal başvurularda NES sahibinin NES içerisinde yer alacak kimlik bilgileri ile diğer bilgilerinin tespiti, gerekli belgelerin alınması gibi işlemler kurumsal başvuru sahibi tarafından yerine getirilir. Kurumsal başvuru sahibi, e-Güven veya KM ile imzaladığı Kurumsal başvuru sözleşmesi hükümleri uyarınca belirlenen kurumsal başvuru modeline göre e-Güven'le arasında kurulmuş olan güvenli sistem vasıtasıyla e-Güven tarafından NES düzenlenmesine esas teşkil edecek NES sahibinin NES içerisinde yer alacak bilgilerini e-Güven'e iletir.

Kurumsal başvuru sahibi, NES başvuru sahibinin kimliğinin ve sertifika içersinde yer alacak bilgilerin tespitinde kullanılan ve başvurusu sırasında kendisinden talep edilen tüm bilgi, kayıt ve belgeler ile NES sahibi tarafında kurumsal başvuru sahibine iletilen her türlü bilgi, belge ve talebi e-Güven adı ve hesabına saklamakla yükümlü olup olmayacağı hususları e-Güven‘le veya KM ile kurumsal başvuru sahibi arasında akdedilecek olan Kurumsal Başvuru Sözleşmesi ile belirlenir. Kurumsal başvuru sahibi, e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi’nin kurumsal başvuru sahibinde kalan nüshasını 20 (yirmi) yıl süre ile saklamakla yükümlüdür.

3.2.4 Doğrulanmayan Başvuru Bilgileri

Koşul yoktur.

3.2.5 NES Sahibinin Bağlı Olduğu Kurumlarla İlişkisinin Kanıtlanması

Bkz. NESUE 3.2.2

3.2.6 Karşılıklı İşlerlik Kriterleri

e-Güven’in mevcut uygulamasında karşılıklı işlerlik içerisinde olduğu başka bir ESHS yoktur. e-Güven başka bir ESHS ile karşılıklı işlerlik sağladığında bu hususu tüm ilgili taraflara duyuracaktır.

3.3 Yeniden Anahtarlama için Tanımlama ve Kimlik Doğrulama

NES sahipleri sertifikanın geçerlilik süresi sona ermeden önce NES yenileme talebinde bulunabilirler. NES;

- İmza oluşturma ve doğrulama verileri yenilenerek (yeniden anahtarlama - rekey)
- İmza oluşturma ve doğrulama verileri yenilenmeden (yenileme – renewal)

yenilenebilir. e-Güven NES’leri sadece yeniden anahtarlama yapılarak yenilenir. NESUE ve sertifika ilkelerinde yenileme olarak bahsedilen durumdan yeniden anahtarlama anlaşılmalıdır.

3.3.1 Rutin Yeniden Anahtarlama için Tanımlama ve Kimlik Doğrulama

NES, geçerlilik süresinin sona ermesinden önce NES sahibinin veya NES sahibinin onayını almak koşuluyla kurumsal başvuru sahibinin talepleri doğrultusunda e-Güven tarafından yenilenebilir. Yenileme sırasında NES sahibinin kimlik tespiti kendisinden alınan güvenli elektronik imzalı talep bilgisi ile yapılır. e-Güven’in uygulamasında veya elektronik sertifika ve elektronik imzayla ilgili mevzuatta değişiklik olduğu takdirde bu değişiklikler NES sahibine yenilemeden önce kurumsal başvuru sahibi e-Güven veya KM tarafından açıklanır.

Kurumsal başvuru sahibi aşağıdaki durumlardan birinin gerçekleşmesi halinde NES sahibi adına e-Güven’e NES’lerin yenilenmesine ilişkin talepte bulunamayacaktır;

- Kurumsal başvuru sahibi ile NES sahibi arasında NES'lerin geçerlilik süresi sonunda müşteri, çalışan, üye veya ortak gibi Yönetmeliğin 2. maddesinde "Kurumsal Başvuru" başlığı altında tanımlanan biçimdeki hukuki ilişkinin herhangi bir nedenle sona ermesi ve bu durumun tevsiki.
- NES sahibinin e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi'ni tek taraflı olarak fesh ettiğini kurumsal başvuru sahibine yazılı olarak bildirmesi.

e-Güven'in kendi imza oluşturma verisinin çalınması, kaybolması, gizliliğinin veya güvenilirliğinin ortadan kalkması ya da sertifika ilkelerinin değişmesi gibi sertifika sahibinin kusurunun bulunmadığı durumların sonucunda NES'lerin e-Güven tarafından yenilenmesi halinde, yenileme işlemleri için hiçbir ücret talep edilemez.

3.3.2 Sertifika İptali Sonrası Yeniden Anahtarlama İçin Tanımlama ve Kimlik Doğrulama

Koşul yoktur.

3.4 İptal Talebi İçin Tanımlama ve Kimlik Doğrulama

NES'ler NES sahipleri ve bu NESUE'de belirtilen şartların gerçekleşmesi halinde e-Güven tarafından iptal edilebilir. NES sahibi tarafından e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi ile izin verilmesi halinde kurumsal başvuru sahibi ve üçüncü kişiler de NES'in iptali konusunda yetkili olabilirler.

NES iptal talebinde bulunan kimse e-Güven Çağrı Merkezi'ni ve/veya ilgili kurumsal başvuru sahibinin çağrı merkezini arayarak iptal talebinde bulunur ve NES iptal talebinde bulunan kimsenin kimliği ve iptal talebinde bulunma yetkisi doğrulanır.

NES iptal talebinin alınmasından sonra, e-Güven tarafından NES sahibinden onay alınıncaya kadar NES askıya alınır. NES iptal talebi, iptal talebinde bulunan kişinin kimlik bilgilerinin tespit edilmesi ve güvenlik soruşturmasından geçmesi sonucunda alınmışsa gerekli onay alınmış sayılır ve derhal iptal edilir. İptal edilen NES geçerlilik süresi sonuna kadar SİL'de yer alır. e-Güven, NES'lere ilişkin sertifika iptal listesini herhangi bir kimlik doğrulamasına gerek olmaksızın ücretsiz ve kesintisiz olarak erişime açık tutar.

4. Sertifika Yaşam Zinciri Operasyonel Gereklilikler

4.1 NES Başvurusu

4.1.1 Kim NES Başvurusunda Bulunabilir

- Tüm gerçek kişiler

- Adına NES başvurusunda bulunduğu kimsenin rızasını alması ve adına NES başvurusunda bulunduğu kimsenin kendisinin çalışanı, müşterisi, üyesi veya hissedarı olması koşuluyla tüm tüzel kişiler

4.1.2 Kayıt Süreci ve Sorumluluklar

e-Güven NES'leri için yapılan başvurular kurumsal başvuru ve bireysel başvuru olarak iki gruba ayrılır.

4.1.2.1 Kurumsal Başvuru

Kurumsal başvurular, genel olarak aşağıdaki süreçlere uygun olarak yürütülür;

- NES başvurusunda bulunan kişinin kurumsal başvuru sahibi'ne NES sahibi olmak ile ilgili iradesini beyan etmesi (Ön başvuru)
- Kurumsal başvuru sahibinin e-Güven'le veya KM ile Kurumsal Başvuru Sözleşmesi'ni akdetmesi
- Kurumsal başvuru sahibinin adına NES başvurusunda bulunacağı sertifika sahiplerine ilgili e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi'ni imzalattırması
- Kurumsal başvuru sahibinin, NES başvurusunda bulunan kişiye ilişkin kimlik doğrulama prosedürlerini NESUE 3.2'de belirtilen şekilde yerine getirmesi,
- Kurumsal başvuru sahibinin NES başvurusunda bulunan kişi tarafından imza edilen ve doldurulan NES Kullanıcı Sözleşmelerinin/Taahhütnamelerinin ilgili nüshalarını ve NES başvurusunda bulunan kişi tarafından kendisine iletilen NES sahibinin, NES içerisinde yer alacak bilgilerini doğrulamakta kullanılan belgelerle birlikte toplaması.

4.1.2.2 Bireysel Başvuru

Bireysel başvurular genel olarak aşağıdaki prosedürlere tabidir;

- NES talebinde bulunan kişinin e-Güven veya KM yetkilisi huzurunda sertifika içerisinde yer alacak bilgilerini NESUE 3.2.3.1'e göre kanıtlaması
- NES talebinde bulunan kişinin NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi'ni imzalaması, NES Sahibi nüshasını kendi yedinde tutarak sözleşmenin ESHS nüshası ile sertifika içerisinde yer almasını istediği bilgileri tevsik edecek belgeleri e-Güven veya KM yetkilisine teslim etmesi

4.2 NES Başvuru Süreci

4.2.1 Tanımlama İşlemi ve Kimlik Kanıtlama Fonksiyonları

e-Güven KM'ler veya kurumsal başvuru yetkilileri NESUE 3.2'de belirtilen yöntemlerle tanımlama ve kimlik kontrolü yapmak zorundadırlar.

4.2.2 NES Başvurularının Kabulü ve Reddi

KM veya e-Güven aşağıdaki koşulların sağlanması halinde NES başvurularını kabul ederler;

- NESUE 3.2’de belirtilen tanımlama ve kimlik kontrolü prosedürlerinin eksiksiz olarak yerine getirilmiş olması,
- NES ücretinin ödenmiş olması

KM veya e-Güven aşağıdaki durumlarda NES başvurularını reddederler;

- NESUE 3.2’de belirtilen tanımlama ve kimlik kontrolü prosedürlerinin eksiksiz olarak yerine getirilmemiş olması,
- NES başvurusunda bulunan kişinin veya kurumsal başvuru sahibinin kendisinden istenen bilgi ve belgeleri eksiksiz olarak temin etmemiş olması,
- NES başvurusunda bulunan kişinin veya kurumsal başvuru sahibinin kendisine tebliğ edilen ihtarlar veya bildirimlere zamanında cevap vermemesi veya bahsi geçen ihtar ve bildirimdeki hususları yerine getirmemiş olması,

4.2.3 NES Başvuru Süreci Zamanlaması

e-Güven NES başvurularına ilgili sözleşmelerde özel bir hüküm bulunmaması halinde mümkün olan en kısa zamanda cevap verecektir.

4.3 NES Yayınlanması

4.3.1 NES Yayınlanması Esnasında ESHS’nin Faaliyetleri

e-Güven doğrudan kendisine yapılan başvurular ile KM’lere yapılan başvurular üzerine başvuru sahiplerine ve adına başvuruda bulunulan kimselere başvuru belgelerindeki ilgili bilgileri içeren NES’leri yayınlar. NES yayınlanması prosedürleri bireysel başvurularda yayınlama ve kurumsal başvurularda yayınlanma olarak ikiye ayrılır;

4.3.1.1 Kurumsal Başvurularda NES Yayınlanma

Kurumsal başvurularda, kurumsal başvuru sahibi NESUE 4.1.2.1 de belirtilen prosedürleri yerine getirdikten sonra ilgili belgeleri arşivler ve ilgili bilgileri e-Güven’e iletir.

Bu aşamadan sonra e-Güven’in ETSI TS 101 456 hükümlerine uygun olarak sadece NES yayınladığı ESHS işleyişinde aşağıdaki prosedürler izlenir;

- Kurumsal başvuru sahibi tarafından adına NES başvurusunda bulunduğu sertifika sahiplerine güvenli elektronik imza oluşturma aracı sağlanması (e-Güven’in NES ve güvenli elektronik imza oluşturma aracı sağladığı durumlarda, bu aşamada güvenli elektronik imza oluşturma aracı tesisi ve teslimi işlemini e-Güven yapar)

- NESUE 6.1'e göre imza oluşturma ve doğrulama verilerinin sertifika sahibi tarafından güvenli elektronik imza oluşturma aracıyla yaratılması.
- NES sahiplerinin imza doğrulama verisini NESUE 6.1.3'e göre e-Güven'e iletmesi.
- NES sahiplerinin, e-Güven'e iletilen imza doğrulama verisine karşılık gelen imza oluşturma verisine sahip olduğunun NESUE 3.2.1'ye göre e-Güven'e kanıtlanması.
- e-Güven tarafından NES'in yaratılması

4.3.1.2 Bireysel Başvurularda NES Yayınlama

e-Güven yetkilisi NESUE 4.1.2.2'e göre NES başvurusu prosedürünü tamamalar. Bireysel başvurunun KM aracılığıyla yapılması halinde, KM yetkilisi NESUE 4.1.2.2'e göre NES başvurusu prosedürünü tamamladıktan sonra NES yayınlanmasına ilişkin bilgileri e-Güven'e iletir. e-Güven ve KM bireysel başvuru ile ilgili olarak; sertifika sahibinden teslim aldığı belgeleri arşivler.

Bu aşamadan sonra aşağıdaki prosedürler izlenir;

- e-Güven veya KM yetkilisi tarafından NES başvuru sahibine güvenli elektronik imza oluşturma aracı ve güvenli elektronik imza doğrulama aracı sağlanması
- e-Güven veya KM yetkilisinin gözetiminde NES başvuru sahibi tarafından imza oluşturma ve doğrulama verisinin NES sahibine ait güvenli elektronik imza oluşturma aracında oluşturulması
- NES başvuru sahibinin imza doğrulama verisini NESUE 6.1.3'e göre e-Güven'e iletmesi.
- NES başvuru sahibi tarafından, e-Güven'e iletilen imza doğrulama verisine karşılık gelen imza oluşturma verisine sahip olduğunun NESUE 3.2.1'e göre e-Güven'e kanıtlanması.
- e-Güven tarafından NES'in oluşturulması

e-Güven, NESUE 4.3.1.1 ve 4.3.1.2'de belirtilen konular için şu garantileri verir;

e-Güven NES'i oluşturduktan sonra NES sahibinden aldığı rıza doğrultusunda NES'i sertifika dizininde yayımlar. e-Güven tarafından yaratılan NES'ler 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 9. maddesindeki niteliklere sahip ve ETSI 101 862 standardına uygun olan nitelikli elektronik sertifikalardır. e-Güven NESUE 3.1.5 doğrultusunda yayınladığı NES'lerdeki isimlerin tek/eşsiz olmasını garanti eder. e-Güven, NES başvurusu ve NES içeriği ile ilgili bilgilerin, NES sahibi veya ESHS işlemleriyle ilgili bileşenler arasında dolaşımı sırasında gizliliğini ve bütünlüğünü garanti eder.

4.3.2 NES Başvurusunda Bulunan Kişiye Sertifikayı Yayınlayan ESHS Tarafından Yapılan Bildirim

Kurumsal ve bireysel başvuru sahiplerine NES'in yayınlanmasından sonra sms, e-posta, telefon veya faks aracılığıyla bildirimde bulunulur.

4.4 NES'in Kabulü

4.4.1 NES'in Kabulü Sayılan İşlemler

NES sahibi kendisine NES'in yaratıldığına ilişkin bildirim yapıldıktan sonra ivedilikle NES'i kontrol edecektir. NES sahibinin, NES içerisinde yer alan bilgilerle, NES başvurusu sırasında teslim ettiği belgeler içerisindeki bilgiler arasında farklılık olduğunu tespit etmesi durumunda derhal NES iptal talebinde bulunacaktır. NES sahibinin makul süreler içerisinde böyle bir talepte bulunmaması NES'in kabulü sayılacaktır.

4.4.2 ESHS Tarafından Sertifikaların Yayınlanması

e-Güven NES'leri kamuya açık bir dizinde yayınlar. NES'in yayınlanması NES sahibinin iznine bağlıdır.

4.4.3 Diğer İlgililere ESHS Tarafından Sertifika Yayınlanmasına İlişkin Yapılan Bildirim

Kurumsal başvuru sahipleri NES'in yayınlanmasından sonra e-posta, telefon veya faks aracılığıyla haberdar edilir.

4.5 İmza Oluşturma/Doğrulama Verileri ve NES Kullanımı

4.5.1 NES Sahiplerinin İmza Oluşturma Verisi ve NES Kullanımı

NES sahipleri imza oluşturma verilerini ve NES'lerini, NESUE, ilgili sertifika ilkeleri, Kanun, Yönetmelik, Tebliğ ve imzalamış oldukları kullanıcı sözleşmeleri ile belirlenen yükümlükleri doğrultusunda kullanmak zorundadırlar. NES sahipleri; imza oluşturma ve doğrulama verilerini sadece güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama süreçlerinde kullanabilirler. NES'ler eğer bulunuyorsa kullanıma ve maddi kapsama ilişkin sınırlamalar dahilinde kullanılmalıdır. NES sahibi imza oluşturma verisinin ve erişim verisinin güvenliğini sağlamak ve izinsiz kullanımlarını engellemekle yükümlüdür. NES sahibi, imza oluşturma verisinin gizliliği veya güvenliği konusunda şüphe duyması, imza oluşturma verisinin, imza oluşturma aracının veya erişim verisinin kaybolması, çalınması veya güvenilirliğinden şüphe duyması halinde derhal ESHS'yi bilgilendirmelidir.

4.5.2 Üçüncü Kişilerin İmza Doğrulama Verisi ve NES Kullanımı

Güvenli elektronik imzaya güvenerek iş ve işlem yapacak olan üçüncü kişiler öncelikle güvenli elektronik imza ile ilgili olan NES'in kontrolünü yapmalıdırlar. NES'e ilişkin kontroller; NES'in nitelikli elektronik sertifika olduğunun kontrolü (NES içerisinde belirtilen nitelikli elektronik sertifika ibarelerinden), e-Güven tarafından yayınlandığının kontrolü (NES'in e-Güven Kök ve ESHS sertifikaları ile imzalanmış olmasından), NES'in geçerlilik süresi içerisinde olduğunun kontrolü, NES'in iptal veya askıya alınmadığının kontrolü şeklindedir. Üçüncü kişiler

ayrıca güvenli elektronik imza kullanılarak yapılan işlemin Kanun'da yasaklanan hukuki işlemlerden biri olmadığını ve yapılan işlemin NES'in içerisinde yer alan maddi kapsama veya kullanıma ilişkin sınırlamalara aykırı olmadığını tespit etmekle yükümlüdür. Üçüncü kişiler NES kontrolünün ve doğrulama prosedürlerinin başarısız olması durumunda NES'e dayanarak işlem yapmamalıdır.

4.6 NES Yenileme

NES yenileme, NES'in imza oluşturma ve doğrulama verileri değiştirilmeden yenilenmesidir. e-Güven NES'leri imza oluşturma ve doğrulama verileri değiştirilmeden yenilenmezler, e-Güven NES'leri sadece yeniden anahtarlama ile yenilenirler.

4.6.1 NES Yenileme Koşulları

Koşul yoktur.

4.6.2 NES Yenileme Başvurusunda Kimler Bulunabilir

Koşul yoktur.

4.6.3 NES Yenileme Taleplerinin İşleyiş Süreci

Koşul yoktur.

4.6.4 Yeni Sertifika Yayınlanmasının NES Yenileme Başvurusunda Bulunan Kişiye Bildirimi

Koşul yoktur.

4.6.5 NES Yenilemenin Kabulü Sayılan İşlemler

Koşul yoktur.

4.6.6 ESHS Tarafından Yenilenen NES'lerin Yayınlanması

Koşul yoktur.

4.6.7 Diğer Tarafların Yenilenen NES ile ilgili Bilgilendirilmesi

Koşul Yoktur

4.7 NES'lerin Yeniden Anahtarlanması

NES'lerin yeniden anahtarlanması, NES'in imza oluşturma ve doğrulama verilerinin değiştirilerek yenilenmesidir. e-Güven NES'leri sadece yeniden anahtarlama metodu ile yenilenirler.

4.7.1 NES'lerin Yeniden Anahtarlanmasını Gerektiren Durumlar

NES'lerin geçerlilik süresinin sona ermesinden önce NES'in geçerliliğini sürdürebilmek için sertifikanın yeniden anahtarlama yoluyla yenilenmesi gerekir.

4.7.2 Kimler Yeni İmza Doğrulama Verisinin Sertifikalanması İçin Talepte Bulunabilirler

- NES sahipleri
- Adına NES başvurusunda bulunduğu kimsenin rızası doğrultusunda kurumsal başvuru sahipleri
- KM

4.7.3 NES'lerin Yeniden Anahtarlanmasına Yönelik Taleplerin İşleyişi

Bkz. NESUE 3.3.1

4.7.4 Yeniden Anahtarlama Talebinde Bulunanlara Yeni NES Yayınlama Bildirimini Yapılması

NESUE 4.3.2'ye uygun olarak yeniden anahtarlama ile NES'i yenilenen NES sahibine ve kurumsal başvuru sahibine bildirim yapılır.

4.7.5 NES'lerin Yeniden Anahtarlanmasının Kabulü Sayılan İşlemler

NESUE 4.4.1'e göre yapılan işlemler yeniden anahtarlama ile yenilenmiş NES'in kabulü sayılır.

4.7.6 ESHS Tarafından Yeniden Anahtarlanan NES'in Yayınlanması

Yeniden anahtarlama ile yenilenen NES'ler e-Güven tarafından kamuya açık bir dizinde yayınlanır. Yeniden anahtarlama ile yenilenen NES'lerin de dizinde yayınlanması NES sahibinin rızasına bağlıdır.

4.7.7 Diğer İlgililere NES Yayınlanmasına İlişkin ESHS Tarafından Yapılan Bildirim

Kurumsal başvuru sahiplerine de NES'in yeniden anahtarlama ile yenilenip yayınlanması hakkında bildirim yapılır.

4.8 NES'ler Üzerinde Yapılan Değişiklik

4.8.1 NES'lerde Değişiklik Yapılmasını Gerektiren Durumlar

NES'lerin içeriğinin değiştirilmesi ancak NES'in iptal edilmesi ve yeni bir NES'in oluşturulması ile gerçekleşebilir. Bu tür bir değişiklik yeni bir NES başvuru sürecinin başlatılmasını gerektirir.

4.8.2 Kimler NES'de Değişiklik Yapılmasını Talep Edebilir

Koşul yoktur.

4.8.3 NES Üzerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Taleplerin Süreci

Koşul yoktur

4.8.4 Yeni Sertifika Yayınlanmasına İlişkin NES Başvurusunda Bulunanlara Yapılan Bildirim

Koşul yoktur.

4.8.5 Değiştirilmiş NES'lerin Kabulü Sayılan İşlemler

Koşul yoktur.

4.8.6 ESHS Tarafından Sertifika Değişikliklerine İlişkin Yayın

Koşul yoktur.

4.8.7 ESHS Tarafından Diğer Kuruluşlara Sertifika Yayınlanmasına İlişkin Bildirim

Koşul yoktur.

4.9 NES İptali ve Askıya Alma

e-Güven sertifika iptal ve askıya alma prosedürleri ile ilgili olarak aşağıdaki garantileri verir;

- NES'lerin e-Güven'in bir kusuru sonucu iptal edilmesi durumunda, sertifika sahipleri adına yeniden NES oluşturulması, e-Güven tarafından ücretsiz olarak gerçekleştirilecektir.
- İptal edilen NES, geçerlilik süresi sonuna kadar Sertifika İptal Listesi'nde (SİL) yer alır.
- e-Güven, SİL'leri herhangi bir kimlik doğrulamasına gerek olmaksızın ücretsiz ve kesintisiz olarak kamu erişimine açık tutar. Kayıtların bir sonraki güncelleme zamanı SİL'lerde açıkça gösterilir.
- e-Güven, NES'leri geçmişe yönelik olarak iptal etmeyecektir.

- NES iptal edildiği takdirde yenilenemez ancak gerekli prosedürler yerine getirilerek yeniden oluşturulur.
- GKNESİ'ye ait SİL her 3 saatte bir 24 saat geçerli olacak şekilde, MKNESİ'ye ait SİL 24 saatte bir 24 saat geçerli olacak şekilde yenilenir.
- Askıya alma ve iptal hizmetleri 7/24 (haftada 7 gün, günde 24 saat) olmak üzere hizmete açık olacaktır. e-Güven'in kontrolü dışında sistemin arızalanması veya hizmetin aksaması durumunda, e-Güven bu aksamaların veya arızaların 24 saatten fazla sürmemesi için elinden gelen tüm çabayı sarf edecektir.
- Sertifika iptal listeleri (SİL) 7/24 (haftada 7 gün, günde 24 saat) olmak üzere erişime açık olacaktır. e-Güven'in kontrolü dışında sistemin arızalanması veya hizmetin aksaması durumunda, e-Güven bu aksamaların veya arızaların 24 saatten fazla sürmemesi için elinden gelen tüm çabayı sarf edecektir.
- SİL'lerin bütünlüğü ve tanımlanması, SİL'lerin e-Güven tarafından, ESHS Sertifikası ile elektronik olarak imzalanması sonucu sağlanacaktır.

4.9.1 NES İptalinin Şartları

NES'ler aşağıdaki koşullarda iptal edilir:

- e-Güven tarafında, ve/veya herhangi bir son kullanıcıda, NES sahibinin imza oluşturma verisiyle ilgili bir tehdit bulunduğu yönünde bir kanaat veya güçlü bir şüphe oluşması.
- NES sahibinin sözleşmeden/taahhütnameden ve ilgili mevzuattan doğan yükümlülüklerini yerine getirmemesi, NES sahibinin güvenlikle ilgili yeterli önlemleri almaması
- e-Güven, ve/veya NES sahibinde, NES başvurusundaki bir maddi durumun yanlış olduğu yönünde kanaat oluşturan bir sebebin ortaya çıkması.
- NES yayınlama ile ilgili bir esaslı önşartın yerine getirilmediği veya bu şarttan feragatin gerçekleştirilmediğinin tespiti.
- NES'te bulunan bilgilerin yanlış veya değiştirilmiş olması.
- NES sahibinin veya NES iptali ile yetkili bir kişinin NES'in iptalini talep etmesi.
- NES'de bulunan bilgilerin geçerliliğini yitirmesi
- e-Güven'in elindeki NES'leri başka bir ESHS'ye devredemeden faaliyetine son vermesi (Bu ihtimalde NES sahipleri, NES'lerin iptalinden en az iki ay önce haberdar edilecek ve NES başvurusu ve NES içeriği ile ilgili tüm bilgi ve belgeler e-Güven tarafından en az 20 yıl boyunca saklanacaktır.)
- Yukarıda sayılanlara ek olarak; e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi'nde ve Kurumsal Başvuru Sözleşmesi içerisinde NES'in iptali ile ilgili hükümlerde belirtilen şartlardan birinin gerçekleşmesi. NES iptalinin şartları bu başlık altında bahsi geçen sözleşmelere bağlanması durumunda; münhasıran bu sözleşmelerde belirlenen usullere ve koşullara göre NES iptali şartları gerçekleşecektir.

4.9.2 Kimler İptal Başvurusunda Bulunabilir

Aşağıdaki katılımcılar bir NES'in iptalini talep edebilir:

- NES sahibi
- NES sahibi tarafından yetkilendirilmişlerse kurumsal başvuru sahipleri
- e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi ile açıkça yetkilendirilen üçüncü kişiler
- e-Güven
- KM
- Mevzuattan doğan yetkileri sebebiyle ilgili kamu kurumları ve yargı makamları

4.9.3 İptal Başvurusuna İlişkin Talepler

NES'ler için iptal talebi e-Güven telefon destek hattı aranarak veya ilgili sertifika ilkeleri içerisinde belirtilen yöntemlerle yapılabilir.

4.9.4 İptal Başvurusuna İlişkin Değerlendirme Süreci

NES iptal talebinde bulunan kimse e-Güven Çağrı Merkezi'ni ve/veya ilgili kurumsal başvuru sahibinin çağrı merkezini arayarak iptal talebinde bulunur ve NES iptal talebinde bulunan kimsenin kimliği ve iptal talebinde bulunma yetkisi doğrulanır.

NES iptal talebinin alınmasından sonra, e-Güven tarafından NES sahibinden onay alınıncaya kadar NES askıya alınır. NES iptal talebi, iptal talebinde bulunan kişinin kimlik bilgilerinin tespit edilmesi ve güvenlik soruşturmasından geçmesi sonucunda alınmışsa gerekli onay alınmış sayılır ve derhal iptal edilir.

4.9.5 ESHS'nin İptal Talebini İşleme Koyma Süresi

Sertifika iptal talepleri hemen işleme alınır. Sertifika iptal talebinin onaylanmasından sonra NES ilk yayınlanacak SİL'de yer alır ve bu süre GKNESİ NES'leri için 3 saati, MKNESİ NES'leri için 24 saati geçmez.

4.9.6 İptal Durumuna İlişkin Üçüncü Kişilerin Kontrol Yükümlülüğü

Üçüncü kişiler bir NES'e güvenerek işlem yapmak için NES'in iptal durumunu kontrol etmelidirler. Üçüncü kişiler iptal durumunun kontrolü için; SİL veya Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü kontrolü yöntemlerinden birini seçmek zorundadırlar. MKNESİ kapsamında üçüncü kişiler söz konusu yükümlülüklerini yerine getirmek için e-Güven veya güvenli elektronik imza doğrulama aracı üreticisi tarafından CWA 14171'e göre uygunluğu taahhüt edilen güvenli elektronik imza doğrulama aracı kullanmak zorundadırlar.

4.9.7 İptal Durum Kaydı Yayınlama Sıklığı

e-Güven, iptal edilen ve askıya alınan e-Güven NES'lerini gösteren SİL'leri yayınlar ve durum kontrol servisleri sunar. GKNESİ'ye ait SİL'ler 3 saatte bir 24 saat geçerli olacak şekilde, MKNESİ'ye ait SİL'ler 24 saatte bir 24 saat geçerli olacak şekilde yenilenir.

4.9.8 SİL'deki Güncellemelerin SİL'e Yansıma Zamanı

SİL'ler yaratılmalarının ardından yayınlandıkları dizine en kısa sürede yollanmaktadır; bu süreç otomatik olarak birkaç dakika içerisinde gerçekleşmektedir.

4.9.9 Çevrimiçi İptal Kontrolü Erişilebilirliği

e-Güven, SİL'leri yayınlamasının yanı sıra e-Güven veri bankasında sorgulama işlemleriyle NES durum bilgisi sunma hizmeti ve Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü hizmeti de verir.

4.9.10 Çevrimiçi İptal Kontrolü Gereklilikleri

Bkz. NESUE 4.9.6

4.9.11 İptal Duyurularının Diğer Biçimlerine Erişilebilirlik

Koşul yoktur.

4.9.12 ESHS İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerinin Yenilenmesinde Özel Gereksinimler

e-Güven kendi imza oluşturma ve doğrulama verilerinin yenilenmesini gerektiren durumlarda üçüncü kişileri bilgilendirmek için elinden gelen çabayı sarf edecektir.

4.9.13 Askı Koşulları

NES'in belirli bir süre kullanım dışı bırakılmak istenmesi, imza oluşturma ve doğrulama verilerinin güvenliği ile ilgili şüpheye düşülmesi gibi sebeplerle NES'in askıya alınması talebinde bulunulabilir. Askıya alma, iptalden farklı olarak geriye dönülebilir bir işlemdir. İptal edilen NES'ler yeniden geçerlilik kazanamazken, askıya alınmış NES'ler askı durumundan çıkartılarak yeniden geçerlilik kazanabilir. NES'ler iptal edilmeden önce gerekli onay süreçleri için de askıya alınabilir.

4.9.14 Kimler Askı Talebinde Bulunabilir

Aşağıdaki katılımcılar bir NES'in askıya alınmasını talep edebilir:

- NES sahibi
- NES sahibi tarafından yetkilendirilmişlerse kurumsal başvuru sahipleri
- e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi ile açıkça yetkilendirilen üçüncü kişiler
- e-Güven
- Mevzuattan doğan yetkileri sebebiyle ilgili kamu kurumları ve yargı makamları

4.9.15 Askı Talebi Süreci

NES'ler için askıya alma talebi, e-Güven telefon destek hattı aranarak veya ilgili sertifika ilkeleri içerisinde belirtilen yöntemlerle yapılabilir.

4.9.16 Askı Süresindeki Limitler

- a. İptal talebinde: NES iptal talebinden sonra, 10 gün içerisinde e-Güven tarafından NES iptali ile ilgili onaylama soruşturması yapılmalıdır. Soruşturma süresinin sonunda elde edilen sonuca göre NES askı durumu kaldırılır veya sertifika iptal edilir.

- b. Askıya alma talebinde: NES askıya alma talebinden sonra NES geçerlilik süresinin sonuna kadar askıda kalabilir.

4.10 Sertifika Durum Hizmetleri

4.10.1 Operasyonel Özellikler

NES'lerin durumları ile ilgili bilgiler SİL'ler veya Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü kontrolü kullanılarak alınabilir. e-Güven NES durum bilgilerinin öğrenilmesinde kullanım kolaylığı ve kullanıcı hatalarını engellemesi sebebiyle üçüncü kişilerin ve NES sahiplerinin güvenli elektronik imza doğrulama aracı kullanmalarını kesinlikle tavsiye eder.

4.10.2 Hizmet Erişilebilirliği

Sertifika durum bilgileri hizmetleri haftada yedi gün yirmi dört saat (7/24) kesintisiz olarak verilmektedir. e-Güven'in kontrolü dışında sistemin arızalanması veya hizmetin aksamaması durumunda, e-Güven en fazla 24 saat içerisinde hizmetlerin tekrar sağlanabilmesi için elinden gelen tüm çabayı sarf edecektir.

4.10.3 Seçimlik Özellikler

Koşul yoktur.

4.11 NES Sahipliğinin Sona Ermesi

Geçerlilik süresi dolan ve iptal edilen NES'ler için NES sahipliği sona erer.

4.12 İmza Oluşturma Verisi Kurtarma ve Yedekleme

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 10. maddesine göre "elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı üretilen imza oluşturma verisinin bir kopyasını alamaz veya bu veriyi saklayamaz." Kanunda belirtildiği üzere e-Güven, NES sahipleri için imza oluşturma verisi saklama hizmeti vermemektedir.

4.12.1 İmza Oluşturma Verisi Kurtarma ve Yedekleme Politikası ve Esasları

Koşul yoktur.

4.12.2 Oturum Anahtarı Sarma (Encapsulation) ve Kurtarma Politikası ve Uygulamaları

Koşul yoktur.

5. Kaynaklar, Yönetim ve Operasyonel Kontroller

5.1 Fiziksel Kontroller

5.1.1 Güven Merkezi Konumu ve İnşası

Bütün e-Güven ESHS operasyonları, gizli veya açık müdahaleleri durduracak, önleyecek ve tespit edecek şekilde tasarlanmış, fiziksel olarak korunan bir Güven Merkezi içinde yürütülür.

e-Güven ile yaptığı özel sözleşme ile kendi bünyesinde sistem kurulan kurumsal başvuru sahipleri ve kayıt makamları kendi bünyelerinde yürütecekleri operasyonlarla ilgili güvenli tesislerinin, kendileri ile yapılan sözleşmede belirtilen güvenlik şartlarını karşılamasını sağlamalıdır.

5.1.2 Fiziksel Erişim

e-Güven ESHS sistemleri ve Güven Merkezi, “Fiziksel ve Çevresel Güvenlik Prosedürü” doğrultusunda çeşitli fiziksel güvenlik seviyeleriyle korunur . Yüksek bir seviyeye sahip bir alana veya sisteme erişim yapılmadan önce alçak seviyelere erişilmelidir.

Her katmana erişim fiziksel erişim kontrolleri aracılığı ile gerçekleşir. Her katmana erişim sadece güvenli personele ait olan güvenlik kartlarıyla gerçekleşir. Tüm fiziksel erişim hareketleri otomatik olarak kaydedilir ve video ile de görüntüsel kayıt altına alınır. İleri katmanlara erişim biyometrik tanımlamanın da kullanıldığı iki faktörlü doğrulama kontrolüyle gerçekleşir. Güvenli personel özelliğine sahip olmayan personelin veya ziyaretçilerin refakatsiz olarak güvenli alanlara girmesine izin verilmemektedir. İmza oluşturma verisi cihazlarına ve yan ürünlerine erişim yetkilerin ayrımı kurallarının gereğince yerine getirilir.

5.1.3 Elektrik ve Klima Koşulları

e-Güven’in güvenli tesisleri aşağıdaki sistemlere ait ana ve yedek sistemlerle donatılmıştır:

- Elektrik gücüne sürekli ve kesintisiz erişim sağlamak için elektrik sistemleri.
- Sıcaklığı ve nispi nemi kontrol etmek için ısıtma/havalandırma/klima sistemleri.

5.1.4 Suya Karşı Korunma

Güven Merkezi, su baskınları ve sele karşı gerekli yalıtım sistemleri ve su dedektörleri ile korunmakta ve izlenmektedir.

5.1.5 Yangın Önlemleri ve Korunması

Güven Merkezi, yangınları veya hasara yol açan diğer alev veya duman vakalarını önlemek ve söndürmek için yangın alarmları, ısı dedektörleri ve yangın söndürme sistemleri ile donatılmıştır.

5.1.6 Veri Araçları Saklanması

Üretimde kullanılan yazılım ve veriler ile denetim, arşiv veya yedekleme bilgilerini içeren bütün araçlar e-Güven tesislerinde veya erişimi yetkili kişilerle sınırlandırılarak ve araçları kazayla hasara (örneğin, su, yangın ve elektromanyetik) karşı koruyacak şekilde tasarlanarak, uygun fiziksel ve mantıksal erişim kontrollerine sahip Güven Merkezi dışındaki güvenli depolama tesislerinde muhafaza edilir.

5.1.7 Atık Kontrolü

e-Güven ESHS işleyişi uyarınca kayıtları tutulan tüm organizasyonel bilgiler, süreleri geldiğinde imha edilirler. Elektronik kayıtların yetkili olmayan kişiler tarafından görülmesi, değiştirilmesi ve/veya silinmesi önlenmiştir. Kağıt üzerinde bulunan kayıtlar ise sadece yetkili kişilerin girme izni bulunan özel birimlerde tutulurlar. Yedekleme prosedürü uyarınca tüm kayıtlar yedeklenir. Kağıt ya da elektronik ortamda saklanan tüm bilgi ve belgeler saklanmaları gerekmiyorsa “Kayıt İmha Prosedürü”ne göre imha edilir. Kriptografik modüller atılmaları gerektiğinde ya fiziksel olarak imha edilir ya da üretici firma talimatları doğrultusunda sıfırlanır.

5.1.8 Arka Plan Yedeklemesi

e-Güven, kritik sistem verilerini, denetim kaydı verilerini ve diğer gizli bilgileri “İş Sürekliliği ve Felaketten Kurtarma Planı” çerçevesinde rutin olarak yedekler.

5.2 Prosedür Kontrolleri

5.2.1 Güvenli Personel

NES yaşam zinciri ve güvenli elektronik imza oluşturma aracı yönetim kontrolleri, anahtar yönetimi kontrolleri, ESHS sertifika yönetim sistemleri ve veri bankaları kontrolleri, gerekli erişim ve kontrol yetkisine sahip güvenli personel tarafından yürütülür. Güvenli personel, faaliyet alanlarına göre; elektronik imza teknolojisi, bilgi güvenliği ve risk yönetimi konularında yeterli bilgi ve tecrübe seviyesine sahip kişilerden seçilir. Güvenli personel tanımları aşağıdaki şekildedir;

- Güven Merkezi ve Güvenlik Yöneticisi: Güvenlik sisteminin tüm politika ve prensiplerinin belirlenmesi, uygulanması, onaylanması görev, yetki ve sorumluluğuna sahip güvenli personel
- Sistem Denetçisi : ESHS güvenli sistemlerinin denetim kayıtlarına ve arşivlerine erişme ve devamlılığını sağlama görev ve yetkisine sahip güvenli personel
- Güven Merkezi Sistem Yöneticisi : NES başvuruları yönetimi, NES oluşturulması, güvenli elektronik imza oluşturma araçları yönetimi, sertifika iptal yönetimi için

kullanılan ESHS güvenli sistemlerini kurma, konfigüre etme ve bakımını yapma görev ve yetkisine sahip güvenli personel

- Güven Merkezi İşletim Sistemi ve Veritabanı Yöneticisi: Güven Merkezi’nde koşan yazılımların üzerinde çalıştığı işletim sisteminin ve veritabanlarının konfigüre edilmesi, yönetilmesi; bunların tuttukları kayıtların ve arşivlerin işletilmesi görev ve yetkisine sahip güvenli personel
- Güven Merkezi Ağ Yöneticisi: Güven Merkezi ağ yapısının yönetilmesi, kullanıcı ihlallerinin tespiti ve raporlanması görev ve sorumluluğuna sahip personel
- Kayıt Makamı (RA) Sistem İşletmenleri: NES’lerin oluşturulması, iptali, askıya alınması konularında onaylama görev ve yetkisine sahip güvenli personel.
- Güven Merkezi Sistem İşletmenleri : ESHS güvenli sistemlerini günlük bazda kullanma, sistem yedeklemesi ve kurtarma fonksiyonlarını kullanma görev ve yetkisine sahip güvenli personel

Güvenli personel, “Personel Prosedürü” doğrultusunda NESUE 5.3’deki kriterleri yerine getiren kişiler arasından; Güven Merkezi ve Güvenlik Yöneticisi veya e-Güven Genel Müdürü tarafından seçilir ve görevlendirilir.

5.2.2 Her Bir Görev için Gereken Kişi Sayısı

e-Güven, görevlerin sorumluluklara göre ayrılmasını sağlamak için sıkı kontrol prosedürleri uygular. ESHS şifreleme donanımına (kriptografik imzalama ünitesi veya CSU) ve ilgili anahtar malzemesine erişim gibi en hassas görevler birden fazla güvenilen şahıs gerektirir.

Bu dahili kontrol prosedürleri, cihaza fiziksel veya mantıksal erişime sahip olmak için en az iki güvenilen personelin gerekli olmasını sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. ESHS şifreleme donanımına erişim, ilk alındığı ve kontrolden geçirildiği andan son mantıksal ve/veya fiziksel imhaya kadar donanımın ömrü boyunca daima birden fazla güvenilen şahısla sağlanır. Bir modül, işlem kodlarıyla devreye alındığında, cihaza hem fiziksel, hem de mantıksal erişim üzerinde ikili kontrol sağlamak için süreklilik arz eden erişim kontrolleri uygulanır.

5.2.3 Her Bir Görev için Tanımlama ve Kimlik Kontrolü

Güvenli personel, yetkileri doğrultusunda gerçekleştirecekleri faaliyetleri için tanımlama kontrollerine tabi tutulurlar. Tanımlama kontrolleri için güvenli personelin kimlik ve biyolojik bilgileri alınarak güvenlik sistemine kaydedilir.

5.2.4 Sorumlulukların Ayrılmasını Gerektiren Roller

Bazı NES sertifika yaşam zinciri işlemleri, ESHS anahtar yönetimi işlemleri ve bunlara ilişkin kontroller birden çok güvenli personelin katılımıyla ve sorumlulukların ayrıştırılması prensibiyle gerçekleştirilir.

5.3 Personel Kontrolleri

5.3.1 Mesleki Bilgi, Nitelikler, Deneyim ve Resmi Makam İzinlerinin Şartları

Güvenli personel olmak isteyen kişiler, görev sorumluluklarını gerektiği gibi ve tatmin edici şekilde yerine getirmesi için gereken mesleki bilgi, nitelik ve deneyimlerini kanıtlayan belgeleri sunmalıdır.

e-Güven'in, kurucu ortakları, tüzel kişiliği temsile yetkili yöneticileri ve istihdam ettiği veya ettirdiği personeli; taksirli suçlar hariç olmak üzere, affa uğramış olsalar bile ağır hapis veya altı (6) aydan fazla hapis yahut basit veya nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtekarlık, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, kara para aklama veya devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı ya da iştirak veya bilişim alanındaki suçlar nedeniyle hüküm giymemiş olacaktır.

İşe kabul edilen personel ile karşılıklı gizlilik ve işe alım anlaşmaları imzalanır, personelin T.C vatandaşı olması veya T.C 'de ikamet ve çalışma izni almış olması, herhangi bir resmi ya da özel kuruluşa karşı hizmet yükümlülüğü bulunmaması gerekmektedir.

5.3.2 Mesleki Bilgi Kontrol Prosedürleri

Personel bir güvenilen konumda çalışmaya başlamadan önce, e-Güven, aşağıdakileri içeren mesleki bilgi kontrolleri yapar:

- Önceki işinin doğrulanması
- Mesleki referansın kontrolü
- Adli sicil soruşturması
- Vergi ve vatandaşlık numarası

Bir mesleki bilgi kontrolünde ortaya çıkan ve güvenilen şahıs adaylarının reddedilmesine yol açan ya da mevcut bir güvenilen şahsa karşı belirli bir hareket tarzının uygulanması için zemin oluşturduğu düşünülebilecek faktörler genel olarak aşağıda sıralanmaktadır:

- Aday veya güvenilen şahsın hatalı veya yanıltıcı beyanlarda bulunması.
- Büyük ölçüde olumsuz veya güvenilir olmayan kişisel referanslar.
- Elektronik İmza Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 19. maddesinde belirtilen suçlardan hüküm giymiş olma.

5.3.3 Eğitim Şartları

Güvenli personel mesleki sorumluluklar, güvenlik prosedürleri ve politikaları konularında gerekli hukuki ve teknik eğitimden geçirilirler. Güvenli personel eğitim programları periyodik olarak gözden geçirilir ve gerekli görüldüğünde güncellenir.

5.3.4 Eğitim Sıklığı ve Şartları

e-Güven, personeline, iş sorumluluklarını gerektiği gibi ve tatmin edici düzeyde yerine getirmesi ve gerekli uzmanlık seviyesini muhafaza etmesini sağlamak için gereken ölçüde ve sıklıkta bilgi güncelleme eğitimi verir. Periyodik güvenlik bilinci eğitimi devamlı olarak verilmektedir.

5.3.5 İş Rotasyon Sıklığı ve Sırası

Koşul yoktur.

5.3.6 Yetkisiz Eylemlere Karşı Yaptırımlar

Yetkisiz eylemler veya e-Güven politikalarının ve prosedürlerinin başka şekillerde ihlali durumunda gereken disiplin önlemleri alınır. Yetkisiz eylemler veya prosedür ihlali fiilleri Elektronik İmza Kanunu, Türk Ceza Kanunu veya ilgili diğer kanunlarda belirtilen suç tanımlarına dahil olması durumunda bu eylemleri gerçekleştirenler hakkında gerekli yasal işlemler yapılır.

5.3.7 Sözleşmeli Personel Şartları

e-Güven gerekli durumlarda, ESHS faaliyetleri veya diğer faaliyetleri için bağımsız yükleniciler veya danışmanlar kullanılabilir. Bilgi güvenliği kapsamına giren konularda faaliyet gösteren yükleniciler, yüklenicilerin çalışanları veya danışmanlar, eşdeğer konumdaki e-Güven personeliyle aynı mesleki koşullara ve güvenlik koşullarına tâbi tutulur.

5.3.8 Personele Verilen Dokümanlar

e-Güven personeli ve yüklenici personeline, faaliyetleri doğrultusunda öğrenmeleri gereken gizli bilgiler dışında, yetkileri doğrultusunda kullandıkları donanım ve yazılıma ilişkin dokümanları, e-Güven TS ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi dokümanları (yüklenici personeli eğer varsa yüklenicinin bilgi güvenliği yönetim sistemi dokümanlarına sahip olacaklardır), NESUE, sertifika ilkeleri, ZDUE ve ZDİ belgeleri verilir.

5.4 Denetim ve Kayıt Prosedürleri

5.4.1 Kaydedilen Olay Tipleri

e-Güven aşağıdaki önemli olayları manuel veya otomatik olarak kaydeder:

- ESHS imza oluşturma ve doğrulama verisi yaşam döngüsü yönetimi olayları:
  - Anahtar (veri) yaratma, yedekleme, saklama, kurtarma, arşivleme ve imha etme.
  - Şifreleme cihazı periyodu yönetimi olayları.
- ESHS ve NES yaşam döngüsü yönetimi olayları:
  - NES başvuruları, yenileme, yeniden anahtarlama ve iptal.
  - Başarılı veya başarısız talep işlemleri.

- Sertifikaların ve SİL'lerin yaratılması ve yayınlanması.
- Güvenlikle ilgili olaylar:
  - e-Güven personelinin güvenlik sistemi eylemleri.
  - Sistem arızaları, donanım arızaları ve diğer anormallikler.
  - Güvenlik duvarı ve router aktivitesi.
  - ESHS Güven Merkezi tesisi ziyaretçi girişi/çıkışı.

5.4.2 Kayıt İşleme Sıklığı

Denetim kayıtları, en azından haftada bir önemli güvenlik ve operasyonel olaylar açısından kontrolden geçirilmelidir. Ayrıca, e-Güven, kurumsal başvuru ve KM sistemlerindeki düzensizlikler ve olaylardan dolayı alarm verilmesi durumunda kendi denetim kayıtlarını şüpheli veya anormal aktiviteler açısından inceler.

5.4.3 Denetim Kaydı Saklama Süresi

Denetim kayıtları işlendikten sonra veri depolama kapasitesine göre erişilebilir şekilde sistemde tutulur. İlgili mevzuata göre saklanması gereken bilgi ve belgeler ise NESUE 5.5.2'ye göre arşivlenir.

5.4.4 Denetim Kaydının Korunması

Elektronik ve manuel denetim kaydı dosyaları, yetkisiz kişilerin izlemesi, değişiklik yapması, silmesi veya başka herhangi bir şekilde erişimine karşı fiziksel ve mantıksal erişim kontrolleri kullanılarak korunur.

5.4.5 Denetim Kaydı Yedekleme Prosedürleri

Denetim kayıtları her gün kademeli olarak yedeklenir ve haftada bir de tam yedekleme yapılır.

5.4.6 Denetim Bilgisi Toplama Sistemi

Başvuru safhasında, ağ ve işletim sistemi seviyesinde denetim verileri otomatik olarak yaratılır ve kaydedilir. Manuel olarak yaratılan denetim verileri e-Güven personeline manuel olarak kaydedilir.

5.4.7 Olaya Sebep Olan NES Sahibine veya İlgiliye İhbarda Bulunma

Denetim bilgisi toplama sistemi bir olay kaydettiği zaman, olaya sebep olan birey, kurum, cihaz veya başvuruya ihbarda bulunmaya gerek yoktur. Güvenlik sistemi içerisinde önemli güvenlik ihlalleri, ilgili güvenli personele e-mail ve/veya cep telefonu aracılığıyla sistem tarafından bildirilir.

5.4.8 Güvenlik Açıklarının Değerlendirilmesi

Denetim kayıtlarının rutin olarak gözden geçirilmesi sonucunda sistemdeki ve süreçlerdeki güvenlik açıkları tespit edilerek gerekli olan önlemler alınır.

5.5 Kayıtların Arşivlenmesi

e-Güven, NESUE 5.4'de belirtilen denetim kayıtlarına ilave olarak NES başvurularına ve sertifika sahiplerine, ESHS ve diğer katılımcılar arasındaki bütün veri iletişimine ilişkin olarak kayıt tutar.

5.5.1 Kaydedilen Olay Tipleri

- Bireysel ve kurumsal NES başvuruları
- Bireysel ve Kurumsal Başvuru Sözleşmeleri, NES Kullanıcı Sözleşmeleri/Taahhütname ve ilgili diğer sözleşme ve belgeler
- NES'lerin yaratılması, düzenlenmesi, kullanılması, iptali, sona ermesi ve yeniden anahtarlanması ya da yenilenmesiyle ilgili eylem ve bilgiler (eylemlerin zamanı ve eylemleri yapan yetkililer de dahil olmak üzere)
- e-Güven tarafından sağlanan NES'lerin içerikleri
- Geçerlilik süresi sona eren NES'leri,
- Geçerlilik süresinin sona ermesinden itibaren e-Güven ESHS sertifikasını
- e-Güven ESHS yeniden anahtarlama bilgileri
- İptal, askıya alma, askıdan kaldırma ile ilgili talep ve talebin doğrulanması eylemleri ve ilgili iletişim bilgileri
- Zaman damgalarını
- SİL'leri
- e-Güven tarafından yayınlanan sertifika ilkeleri, sertifika uygulama esasları, zaman damgası uygulama esaslarını ve zaman damgası ilkelerini
- e-Güven ve Telekomünikasyon Kurumu tarafından yapılan denetleme sonuçları

Kayıtlar, doğru ve tam olarak sıralanması, saklanması, korunması ve çoğaltılması şartıyla elektronik veya basılı kopya halinde tutulabilir.

5.5.2 Arşiv Saklama Periyodu

e-Güven 5.5.1'de belirtilen kayıtları en az 20 yıl süreyle saklar. Bazı kurumsal başvurularda ve KM'ler aracılığıyla alınan başvurularda, kurumsal başvuru sahipleri ve KM'ler ile yapılan sözleşmeler doğrultusunda arşiv saklama yükümlülüğü kurumsal başvuru sahipleri veya KM'ler aracılığıyla yerine getirilebilir.

5.5.3 Arşivin Korunması

e-Güven, NESUE 5.5.1 altında derlenmiş arşiv kayıtlarını sadece yetkili kişilerin arşivlenmiş verilere erişmesine izin verecek şekilde korur. Elektronik olarak arşivlenmiş veriler, uygun

fiziksel ve mantıksal erişim kontrolleri kullanılarak, yetkisiz izleme, değiştirme, silme veya başka herhangi bir şekilde erişime karşı korunur. Arşivlenmiş verilerin tutulduğu araçlar ve bunları işlemek için gereken başvurular saklanarak, arşivlenmiş verilere NESUE 5.5.2’de belirtilen süreler içinde erişilebilmesi sağlanır.

5.5.4 Arşiv Yedekleme Prosedürleri

e-Güven, düzenlenen NES bilgisiyle ilgili elektronik arşivleri her gün kademeli olarak yedekler ve haftada bir de tam yedekleme yapar.

5.5.5 Kayıtlara Zaman Damgası Basma Şartları

NES’ler, SİL’ler ve diğer iptal veri tabanı girdileri zaman ve tarih bilgisi içerir.

5.5.6 Arşiv Toplama Sistemi

Arşivler elektronik ortamda veya yetkili kişilerin sorumluluğunda manuel olarak toplanır.

5.5.7 Arşiv Bilgisine Ulaşma ve Doğrulama Prosedürleri

e-Güven ESHS işleyişiyle ilgili bilgi ve belgeler <https://www.e-guven.com/bilgi-bankasi> adresinde yayınlanmaktadır. Ancak güvenlik prosedürleri ile ilgili belgeler sadece e-Güven güvenli personel ve Telekomünikasyon Kurumu yetkilileri tarafından erişilebilecektir. NES başvuruları ve NES sahiplerinin kimlik bilgilerine ise sadece kurumsal başvuru yetkilileri, güvenli personel ve Telekomünikasyon Kurumu yetkilileri erişebilecektir. Arşivde bulunan belgeler saklanma süresi boyunca okunabilir bir formatta tutulacaktır.

5.6 İmza Oluşturma – Doğrulama Verileri (Anahtar) Değiştirme

e-Güven ESHS imza oluşturma ve doğrulama verileri ilgili mevzuatta belirtildiği üzere en fazla 10 yıl olabilir. NES kullanıcıları için geçerlilik süresinin 1 yıl olması halinde e-Güven ESHS sertifikalarının NES sertifikalarını onaylama işlevini kaybetmemesi için e-Güven ESHS sertifikalarının geçerlilik süresinin sona erme tarihinden en azından 13 ay önce yenilenmesi gerekmektedir.

5.7 Tehlike ve Felaketten Kurtarma

5.7.1 Olayları ve Tehlikeleri Kontrol Altında Tutma Prosedürleri

ESHS işleyişinin güvenilirliğini etkileyecek nitelikte olayların oluşması durumunda “İş Sürekliliği ve Felaketten Kurtarma Planı” doğrultusunda sistemin en kısa sürede güvenli bir şekilde işler hale gelmesi, etkilenen taraflara haber verilmesi ve diğer önlemlerin uygulanması için gerekli önlemler alınır.

5.7.2 Donanım, Yazılım ve/veya Veri Bozulması

Güven Merkezi'nde bulunan donanım, yazılım ve gerekli verilerin bozulması halinde öncelikle yedek donanım ve yazılım faaliyete geçirilir. "İş Sürekliliği ve Felaketten Kurtarma Planı" doğrultusunda kaybolan verilerin yedekleri işleme konular ve/veya yeniden oluşturulur. Kurtarılamayan veriler sebebiyle sertifika yönetim süreçlerinde geri dönülemez arızalar meydana gelmesi halinde, arızadan etkilenen sertifikalar derhal iptal edilir ve ilgili taraflara bilgi verilir.

5.7.3 ESHS İmza Oluşturma Verisinin Zarar Görmesi

e-Güven ESHS imza oluşturma verileri ve doğrulama verileri ile aktivasyon verilerinin yedekleri farklı lokasyonda çevrimdışı ortamlarda felaket anında kullanılmak üzere güvenli personel kontrolünde muhafaza edilmektedir.

5.7.4 İş Sürekliliği

"İş Sürekliliği ve Felaketten Kurtarma Planı" doğrultusunda işleyişi engelleyecek olaylar karşısında ortaya konacak eylem ve işlemler belirlenir.

5.8 ESHS'nin Operasyonunun Durdurulması

e-Güven'in ESHS faaliyetlerini durdurması gerektiği durumlarda, ESHS operasyonları durdurulmadan önce son kullanıcıları, kurumsal başvuru sahiplerini, üçüncü kişileri ve diğer ilgili kuruluşları bundan haberdar etmek için ticari açıdan gerekli her türlü çabayı gösterir. Operasyonun durdurulması kararının verilmesinden sonra e-Güven ESHS işleyişinde kendisine yardımcı olan bağlı kişi ve kuruluşlarla (Kayıt Makamları, araç sağlayıcılar, v.s.) olan sözleşmelerini sonlandırır.

Elektronik İmza Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 29 ve 30. maddelerine göre e-Güven'in faaliyetlerine kendisi veya Telekomünikasyon Kurumu tarafından son vermesi halinde sorumluluk ve yükümlülükleri NESUE 5.8.1 ve NESUE 5.8.2'de açıklanmaktadır.

5.8.1 Telekomünikasyon Kurumu Tarafından Faaliyete Son Verilmesi

Elektronik İmza Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 29. maddesine göre;

Telekomünikasyon Kurumu, yaptığı denetim sonucunda, ESHS'nin faaliyetinin devamı sırasında bildirim şartlarından birini veya birkaçını kaybettiğini tespit etmesi halinde ESHS'ye bu eksikliğin giderilmesi için bir (1) aya kadar süre verir ve bu süre içinde ESHS'nin faaliyetini durdurur. Telekomünikasyon Kurumu, vermiş olduğu sürenin sonunda eksikliğin giderilmemesi veya Kanunun 18 inci maddesindeki suçların işlendiği tarihten itibaren geriye doğru üç (3) yıl içinde üçüncü kez işlenmiş olması halinde ESHS'nin faaliyetine son verir.

Yukarıda bahsedilen faaliyete son verme hallerinden birinin gerçekleşmesi ile faaliyetine son verilen ESHS, faaliyete son verme kararının tebliği tarihinden itibaren onbeş (15) gün içinde

faaliyette bulunan herhangi bir ESHS ile nitelikli elektronik sertifikaların devri konusunda anlaşılabilir. Telekomünikasyon Kurumu, taraflar arasında anlaşma sağlanması durumunda, faaliyetine son verilen ESHS'nin oluşturduğu NES'lerin anlaşma sağlanan ESHS'ye devredilmesine karar verir. Faaliyetine son verilen ESHS ile faaliyette bulunan herhangi bir ESHS arasında onbeş (15) gün içinde NES'lerin devrine ilişkin anlaşma sağlanamaması durumunda Telekomünikasyon Kurumu, NES'lerin herhangi bir ESHS'ye devrine re'sen karar verir. NES'leri devralan ESHS sertifika yenileme işlemlerini başlatır ve devir kararının tebliği tarihinden itibaren bir (1) ay içinde bu işlemleri tamamlar. Telekomünikasyon Kurumu, uygun görmesi halinde, bir (1) ayı geçmemek üzere ek süre verebilir.

ESHS, Telekomünikasyon Kurumu'nun faaliyete son verme kararının tebliğinden itibaren elektronik sertifika, zaman damgası ve elektronik imzalarla ilgili hizmetleri sağlayamaz. Ancak, sertifika yenileme işlemleri tamamlanıncaya kadar iptal durum kaydı hizmetini devam ettirir.

Faaliyetine son verilen ESHS NES'leri devralan ESHS'ye kimlik doğrulamada kullanılan belgeleri, dizini, arşivi ve sertifika yenileme işlemlerinin tamamlanmasından sonra iptal durum kaydını devreder ve kendi imza oluşturma verisi ile yedeklerini imha eder.

Telekomünikasyon Kurumu, NES'leri re'sen devredebileceği herhangi bir ESHS'nin bulunmaması durumunda, faaliyetine son verdiği ESHS'nin oluşturduğu NES'lerin iptal edilmesine karar verir. Faaliyetine son verilen ESHS son iptal durum kaydını oluşturduktan sonra kendi imza oluşturma verisi ile yedeklerini imha eder, geçerlilik süresi en geç sona eren nitelikli elektronik sertifikanın geçerlilik süresi sonuna kadar iptal durum kaydı hizmetini devam ettirir ve arşivi en az yirmi (20) yıl süreyle saklar.

Kurum, nitelikli elektronik sertifikaların devrine ilişkin kararları internet sayfasında yayımlar. Faaliyetine son verilen ESHS devire ilişkin kararları nitelikli elektronik sertifika sahiplerine elektronik posta ile duyurur ve internet sayfasında yayımlar.

5.8.2 ESHS'nin Faaliyetine Son Vermesi

Elektronik İmza Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 30. maddesine göre;

ESHS faaliyetine son vereceği tarihten en az üç (3) ay önce durumu Kuruma yazılı olarak bildirir. ESHS, faaliyetine son verme kararının Kuruma bildirilmesinden itibaren nitelikli elektronik sertifika başvurusu kabul edemez ve yeni nitelikli elektronik sertifika oluşturamaz.

ESHS faaliyetine son vereceği tarihten en az üç (3) ay önce faaliyetine son verme kararını internet sayfasında yayımlar, sertifika sahiplerine elektronik posta ile bildirir ve ulusal yayın yapan en yüksek tirajlı üç (3) gazetede ilan vermek suretiyle kamuoyuna duyurur.

ESHS; faaliyetine son verme tarihine kadar geçerlilik süresi sona ermeyecek ve kullanımı faaliyette bulunan herhangi bir ESHS tarafından sağlanabilecek nitelikli elektronik sertifikaları, faaliyete son verme tarihinden bir (1) ay öncesine kadar faaliyette bulunan herhangi bir ESHS'ye devredebilir. Faaliyetine son veren ESHS devir hususunda sertifika sahiplerini elektronik posta

ile bilgilendirir. Nitelikli elektronik sertifikaların devredilmesi halinde sertifikaları devralan ESHS sertifika yenileme işlemlerini başlatır ve bir (1) ay içinde bu işlemleri tamamlar. Kurum, uygun görmesi halinde, bir (1) ayı geçmemek üzere ek süre verebilir.

Nitelikli elektronik sertifikaları devreden ESHS sertifikaları devralan ESHS'ye kimlik doğrulamada kullanılan belgeleri, dizini, arşivi ve sertifika yenileme işlemlerinin tamamlanmasından sonra iptal durum kaydını devreder ve kendi imza oluşturma verisi ile yedeklerini imha eder.

Faaliyetine son verme tarihinden bir (1) ay öncesine kadar nitelikli elektronik sertifikaların devredilememesi veya nitelikli elektronik sertifikaların kullanımının faaliyette bulunan herhangi bir ESHS tarafından sağlanamaması durumunda, faaliyetine son vermek isteyen ESHS nitelikli elektronik sertifikaları faaliyete son verme tarihinde iptal eder. Faaliyetine son veren ESHS son iptal durum kaydını oluşturduktan sonra kendi imza oluşturma verisi ile yedeklerini imha eder, geçerlilik süresi en geç sona eren nitelikli elektronik sertifikanın geçerlilik süresi sonuna kadar iptal durum kaydı hizmetini devam ettirir ve arşivi en az yirmi (20) yıl süreyle saklar.

6. Teknik Güvenlik Kontrolleri

6.1 İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerini Yaratma ve Kurma

6.1.1 İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerini Yaratma

ESHS imza oluşturma ve doğrulama verileri yaratma işlemi, yaratılan veriler için güvenliği ve gerekli şifreleme gücünü temin eden güvenilir sistemler kullanılarak, önceden seçilmiş birden fazla güvenli personel tarafından yerine getirilir. e-Güven Kök ve Alt Kök ESHS Sertifikaları için, imza oluşturma ve doğrulama verileri yaratmada kullanılan şifreleme modüllerinin bileşenleri FIPS 140-2 Seviye 3 şartlarını karşılar.

ESHS imza oluşturma ve doğrulama verileri, önceden planlanmış “Anahtar Yaratma Prosedürü”nde belirtilen şartlara göre yaratılır. Her bir anahtar yaratma prosedüründe yapılan faaliyetler kaydedilir, tarih atılır ve imzalanır. Bu kayıtlar denetim ve izleme amacıyla, PYO'nun uygun gördüğü süreyle saklanır.

NES imza oluşturma ve doğrulama verileri ise, NES sahibi tarafından ISO/IEC 15408 (-1,-2,-3)'e göre en az EAL 4+ güvenlik standardına sahip bir güvenli elektronik imza oluşturma aracı içerisinde oluşturulur.

6.1.2 NES Sahibine İmza Oluşturma Verisinin Verilmesi

NES imza oluşturma ve doğrulama verileri tipik olarak NES sahibi tarafından yaratılır; bu nedenle, bu gibi durumlarda NES sahibine imza oluşturma verisi verilmesi söz konusu değildir.

6.1.3 ESHS'ye İmza Doğrulama Verisinin Verilmesi

NES sahipleri bir PKCS#10 sertifika imzalama talebi (CSR) veya başka dijital imzalı paket kullanarak NES için imza doğrulama verilerini e-Güven'e verirler.

6.1.4 Kullanıcılara ESHS İmza Doğrulama Verilerinin Verilmesi

e-Güven, ESHS imza doğrulama verilerini de içeren ESHS sertifikaları <https://www.e-guven.com/bilgi-bankasi> adresinden indirilebilir.

6.1.5 İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerinin Büyüklüğü

e-Güven ESHS imza oluşturma ve doğrulama verileri, 2048 bit RSA büyüklüğündedir. e-Güven, NES sahipleri en az 1024 bit RSA büyüklüğünde imza oluşturma ve doğrulama verileri yaratmak zorundadırlar.

6.1.6 İmza Doğrulama Verisi Parametrelerinin Yaratılması ve Kalite Kontrolü

Koşul yoktur.

6.1.7 Anahtar Kullanım Amaçları (Her Bir X.509 v 3 Tipi Sertifikanın “Anahtar Kullanımı” Başlığındaki Alanı İçersinde)

e-Güven ESHS sertifikalarının anahtar kullanım alanları “sertifika imzalama” ve “CRL imzalama” alanlarına ayarlanır. e-Güven NES'lerinin anahtar kullanım alanları ise “dijital imza” ve “red olmayan” alanlarına ayarlanır.

6.2 İmza Oluşturma Verisinin Korunması ve Şifreleme Modülü Sistem Kontrolleri

6.2.1 Şifreleme Modülü Standartları ve Kontrolleri

e-Güven, ESHS imza oluşturma ve doğrulama verilerini yaratma işlemleri için FIPS 140-2 Seviye 3 onaylı bileşenlere sahip donanım şifreleme modülleri kullanır.

6.2.2 İmza Oluşturma Verisi (n* m) Birden Fazla Kişi Kontrolü

e-Güven ESHS sertifikalarının imza oluşturma verilerinin kullanılmasını gerektiren işlemler en az iki güvenli personelin katılımıyla ve gerekli tanımlama ve güvenlik kontrollerinin yerine getirilmesiyle gerçekleştirilir.

6.2.3 İmza Oluşturma Verisinin Saklanması

e-Güven, ESHS imza oluşturma verisini, resmi makamların erişimi amacıyla dahi olsa herhangi bir üçüncü şahsa vermez.

e-Güven, NES sahiplerinin imza oluşturma verilerinin kopyalarını saklamaz.

6.2.4 İmza Oluşturma Verisi Yedekleme

e-Güven, rutin ve felaketten kurtarma amaçlarıyla ESHS imza oluşturma verilerinin yedek kopyalarını oluşturur. Bu veriler, Güven Merkezi dışındaki güvenli bir lokasyonda saklanır.

e-Güven, NES sahiplerinin imza oluşturma verilerini yedeklemez.

6.2.5 İmza Oluşturma Verisi Arşivleme

e-Güven ESHS imza oluşturma ve doğrulama verileri arşivlenmez.

6.2.6 İmza Oluşturma Verisinin Kriptografik Modül Transferi

e-Güven, ESHS imza oluşturma ve doğrulama verileri, verilerin kullanılacağı donanım şifreleme modüllerinde (ESHS güvenli elektronik imza oluşturma aracı) yaratır. e-Güven, ayrıca, rutin ve felaketten kurtarma amaçlarıyla bu ESHS imza oluşturma ve doğrulama verilerinin kopyalarını yaratır. ESHS imza oluşturma ve doğrulama verilerinin başka bir medyaya yedeklenmesi durumunda bu imza oluşturma ve doğrulama verileri şifrelenmiş formda aktarılır.

NES sahiplerine ait imza oluşturma verileri güvenli elektronik imza oluşturma araçlarında oluşturulur ve oluşturuldukları güvenli elektronik imza oluşturma aracı dışına kesinlikle çıkarılamaz.

6.2.7 Şifreleme Modülünde İmza Oluşturma Verisi Saklanması

Bkz. NESUE 6.2.6

6.2.8 İmza Oluşturma Verisinin Aktif Hale Getirilmesinin Metodu

e-Güven ESHS kök sertifikaları imza oluşturma verilerinin aktivasyonu gerekli teknik ve fiziksel güvenlik önlemleri altında sadece birden çok yetkili güvenli personel tarafından gerçekleştirilebilir. NES sahiplerine ait imza oluşturma verisinin aktivasyonu güvenli elektronik imza oluşturma aracına erişim verisinin girilmesiyle sağlanır.

6.2.9 İmza Oluşturma Verisinin Aktif Durumdan Çıkarılmasının Metodu

e-Güven ESHS imza oluşturma verisi, imzalama için kullanıldıktan sonra veriye erişim otomatik olarak kesilir.

e-Güven NES sahibi imza oluşturma verisinin, güvenli elektronik imza oluşturma aracı sistemden çıkartıldığında veya güvenli elektronik imza oluşturma aracı sisteme bağlıyken belli bir süre kullanılmadığında veya imzalama işlemi gerçekleştirildikten sonra, etkinliği kaldırılır.

6.2.10 İmza Oluşturma Verisinin Yok Edilmesi Metodu

e-Güven, ESHS imza oluşturma verisinin tam imhasını sağlamak için birden çok ve yetkili güvenli personelin katılımıyla donanım şifreleme modüllerinin sıfırlama işlevinden ve diğer

uygun araçlardan yararlanılır. Yerine getirilen ESHS imza oluşturma verisi imha faaliyetleri kayıtlara geçirilir.

6.2.11 Şifreleme Modül Operasyonel Limitleri

Koşul yoktur.

6.3 Anahtar Çifti Yönetiminin Diğer Yönleri

6.3.1 İmza Doğrulama Verisi Saklanması

e-Güven ESHS sertifikaları ve NES'ler, e-Güven'in rutin yedekleme prosedürlerinin bir parçası olarak yedeklenir ve arşivlenir.

6.3.2 Sertifikanın Operasyonel Periyodu ve Anahtar Çifti Kullanımı Periyodu

Bir NES'in geçerlilik süresi, NES'in süresi dolduğunda veya iptal edildiğinde sona erer. İmza oluşturma ve doğrulama verilerinin geçerlilik süresi, ilgili NES'lerin geçerlilik süreleriyle aynıdır, ancak imza doğrulama verileri imza doğrulamak için kullanılmaya devam edilebilir. e-Güven ESHS sertifikalarının geçerlilik süresi 10 yılı, NES'lerin geçerlilik süresi 1 yılı geçemez. e-Güven ESHS sertifikalarının geçerlilik süreleri dolmadan önce uygun bir tarihte ilgili ESHS sertifikaları ile imzalanacak yeni NES'ler düzenlemeyi durdurur.

6.4 Erişim Verileri

6.4.1 Erişim Verilerinin Yaratılması ve Kurulması

e-Güven güvenli personelinin erişim verileri, parolaları ve biyometrik verileri içerir. Güvenli personelin parolaları kendileri tarafından yaratılır ve değiştirilebilir niteliğe sahiptir. Biyometrik veriler ise yetkili güvenli personel eşliğinde sisteme kaydedilir.

NES sahibine ait erişim verileri, güvenli elektronik imza oluşturma aracının aktive edilmesini ve güvenli elektronik imza yaratma işleminin başlatılmasını sağlayan erişim verileridir. NES sahibinin erişim verisi ya ESHS tarafından ya da kendisi tarafından yaratılır. Erişim verisinin ESHS tarafından yaratıldığı durumlarda NES sahibi derhal erişim verisini değiştirmeli ve kendisinin belirleyeceği erişim verisini yaratmalıdır.

6.4.2 Erişim Verilerinin Korunması

Erişim verilerinin NES sahiplerine ve güvenli personele iletilmesinden veya kendileri tarafından yaratılmasından sonra, verilerin gizliliğinin ve güvenliliğinin korunmasıyla ilgili sorumluluk NES sahiplerine ve güvenli personele aittir. Güvenli personele iletilmeyen erişim verileri kasalarda ve farklı lokasyonlardaki fiziksel güvenliğe sahip alanlarda saklanırlar.

6.4.3 Erişim Verileriyle İlgili Diğer Durumlar

Koşul yoktur.

6.5 Bilgisayar Güvenlik Kontrolleri

6.5.1 Özel Bilgisayar Güvenliği Teknik Gereklilikleri

e-Güven, ESHS yazılımlarının ve veri dosyalarının bakımını yapan sistemlerin yetkisiz erişime karşı korunmuş güvenilir sistemler olmasını sağlar. Ayrıca, e-Güven, retim sunucularına erişim, bu erişim için geçerli bir faaliyet sebebi olan bireylerle sınırlar. Genel uygulama kullanıcılarının, üretim sunucularında hesapları yoktur.

e-Güven'in üretim ağı diğer bileşenlerden mantıksal olarak ayrılır. Bu ayırım, tanımlanmış başvuru süreçleriyle yapılanlar haricindeki ağ erişimlerini engeller. e-Güven, retim ağını dahili ve harici izinsiz girişlere karşı korumak ve üretim sistemlerine erişebilecek ağ faaliyetlerinin niteliğini ve kaynağını sınırlamak için güvenlik duvarları kullanır.

6.5.2 Bilgisayar Güvenliği Operasyonel Limitleri

e-Güven'in ekirdek ESHS Güven Merkezi yazılımı ISO/IEC 15408-3:1999 'un EAL 4 seviye gerekliliklerini karşılar.

6.6 Yaşam Zinciri Teknik Kontrolleri

6.6.1 Sistem Geliştirme Kontrolleri

e-Güven sistem geliştirme kontrolleri TS ISO/IEC 27001 kontrolleri ve gereksinimleri ortaya çıkan risk kontrolü ve risk azaltma metodları doğrultusunda gerçekleştirilir.

6.6.2 Güvenlik Yönetim Kontrolleri

e-Güven, TS ISO/IEC 27001 kontrolleri doğrultusunda gerekli güvenlik yönetimi kontrollerini gerçekleştirir.

6.6.3 Yaşam Zinciri Teknik Kontrolleri

Koşul yoktur.

6.7 Ağ Güvenlik Kontrolleri

e-Güven ağ üzerindeki bütün işlevlerini, yetkisiz erişimlere ve diğer kötü niyetli faaliyetlere karşı koruma amacıyla güvenliği sağlanmış ağlar kullanarak yerine getirir. e-Güven, gizli bilgilerin iletimini şifreleme, dijital imzalar ve güvenli elektronik imzalar kullanarak korur.

6.8 Zaman Damgası

Bkz. ZDUE, ZDİ

7. NES, SİL ve Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü Profilleri

7.1 NES Profili

7.1.1 Sürüm Numarası/Numaraları

NES'ler ITU-TRec X.509V.3 (2000), RFC 3280 ve ETSI TS 101 862 standartlarına uygundur.

7.1.2 Sertifika Uzantıları

ESHS sertifikalarında ve NES'lerde X.509V.3 (2000) ve ETSI TS 101 862 de desteklenen bütün uzantılar kullanılabilir.

NES'lerin anahtar kullanım alanları uzantılarında inkar edilemezlik (non-repudiation) ve dijital imza (digital signature) uzantılarının kullanılmasına izin verilir. ESHS sertifikalarında ise sertifika imzalama (KeyCertSign), SİL imzalama (CRLSign), çevrimdışı SİL imzalama (off-line CRLSign) anahtar kullanım uzantıları kullanılır.

7.1.3 Algoritma Nesne Belirteçleri (OID)

Kullanılan algoritmaların nesne belirteçleri NES içerisinde belirtilmektedir.

7.1.4 İsim Formları

NES'lerdeki isim alanları ITU X.500 "Distinguished Name" (Tekil Kayıt Adı) biçimine uygundur.

7.1.5 İsim Kısıtlamaları

Koşul yoktur.

7.1.6 Sertifika İlkeleri Nesne Belirteci

NES'lerde bağlı oldukları sertifika ilkelerinin nesne belirteci ve nitelikli elektronik sertifika olduklarına ilişkin nesne belirteçleri yer alır.

7.1.7 Sertifika İlkeleri Kısıtlamaları Uzantısının Kullanımı

Koşul yoktur.

7.1.8 Sertifika İlkeleri Belirteçleri için Yazımsal ve Anlamsal Özellikler

e-Güven alt kök sertifikalarının sertifika ilkeleri uzantıları içerisindeki ilke niteleyicilerde NESUE'ye ulaşmak için gerekli bir URL ve "Bu sertifika ile ilgili sertifika uygulama esaslarını okumak için belirtilen dokümanı açınız" şeklinde bir ibare bulunur.

NES'lerin sertifika ilkeleri uzantıları içerisindeki ilke niteleyicilerde ise NES'in kapsamı içerisinde olduğu sertifika ilkesine ulaşmak için gerekli bir URL ve "Bu sertifika, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre nitelikli elektronik sertifikadır" şeklinde bir ibare bulunur.

7.1.9 Kritik Sertifika İlkeleri Uzantıları için Anlamsal İşlem Özellikleri

Koşul yoktur.

7.2 SİL Profili

7.2.1 Sürüm Numarası/Numaraları

e-Güven X.509 Sürüm 2 CRL (SİL) 'ler yayınlamaktadır.

7.2.2 SİL ve SİL Girdi Ekleri

SİL'lerde RFC 3280 tarafından tanımlanan uzantılar kullanılır.

7.3 Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü (ÇSDP) Profili

ÇSDP gerçek zamanlı NES sorgusu hizmetidir.

7.3.1 Sürüm Numarası(Veya Numaraları)

RFC 2560 desteklenmektedir.

7.3.2 ÇSDP Uzantıları

RFC 2560 desteklenmektedir.

8. Uyum Denetimi ve Diğer Değerlendirmeler

e-Güven, Telekomünikasyon Kurumu tarafından en az iki yılda bir kere olmak üzere mevzuata ve standartlara uygun olarak işleyişinin sürdürülmesi açısından denetlenir.

e-Güven, Telekomünikasyon Kurumu tarafından yapılan denetimlerin yanı sıra TSE tarafından TS ISO/IEC 27001 standardına uyumluluk açısından denetlenir. e-Güven TS ISO/IEC 27001 kontrolleri doğrultusunda ayrıca kendi iç kontrollerini gerçekleştirir.

8.1 Değerlendirmelerin Sıklığı ve Değerlendirme Durumları

e-Güven'in kendi inisiyatifi ile yaptığı değerlendirmeler e-Güven PYO tarafından gerekli görüldüğü durumlarda yapılacaktır. Telekomünikasyon Kurumu denetimlerini en az iki yılda bir olmak üzere kendi kararıyla herhangi bir zamanda yapabilecektir. TS ISO/IEC 27001 sertifikasına bağlı uyumluluk denetimleri her yıl yapılacaktır.

8.2 Değerlendirme Yapan Kişinin Tanımlanması Ve Nitelikleri

Telekomünikasyon Kurumu tarafından yapılan denetimler yetkili Kurum personeli tarafından yapılır. TS ISO/IEC 27001 sertifikasına bağlı uyumluluk denetimleri yetkili bir denetçi tarafından yapılacaktır. e-Güven iç denetimleri yetkili güvenli personel tarafından yapılacaktır

8.3 Değerlendirme Yapan Kişinin Değerlendirme Yapılan Kuruluşla İlişkisi

Bkz. NESUE 8.2

8.4 Değerlendirme Tarafından Kapsanan Konular

Telekomünikasyon Kurumu tarafından yapılan denetimlerde, e-Güven'in Elektronik İmza Kanunu'ndan, Yönetmelikten, Tebliğden ve bu mevzuatta referans gösterilen uluslararası standartlardan doğan yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği incelenecektir. TSE tarafından TS ISO/IEC 27001 standardına ilişkin yapılan denetimlerde standarda uyumluluk denetlenecektir. e-Güven tarafından yapılan iç denetimlerde TS ISO/IEC 27001 kontrolleri gereği yapılan iç denetimler ve işleyişin NESUE'ye uygunluğu denetlenecektir.

8.5 Eksikliğin Ortaya Çıkması Durumunda Gerçekleştirilecek Eylemler

Telekomünikasyon Kurumu tarafından yapılan denetimlerde e-Güven'in mevzuattan ve ilgili standartlardan doğan yükümlülüklerini yerine getirmemesi durumunda mevzuatta öngörülen yaptırım ve cezalar e-Güven'e karşı uygulanacaktır. TS ISO/IEC 27001 denetimleri sırasında saptanan minör nitelikteki eksiklikler bir sonraki denetim dönemine kadar giderilir; eksiklerin majör nitelikte olması halinde sertifika geri alınır.

8.6 Değerlendirme Sonuçlarının Yayınlanması ve İlgili Taraflara İletimi

e-Güven tarafından yapılan denetimlerin sonuçları, ilgili e-Güven personeline ve yönetime iletilir.

9. Diğer Ticari Ve Hukuki Konular

9.1 Ücretler

9.1.1 Sertifika Yayınlama veya Yenileme Ücretleri

e-Güven, sertifikaların düzenlenmesi, yönetimi ve yenilenmesi için NES sahiplerine ve kurumsal başvurularda kurumsal başvuru sahiplerine ücret tahakkuk ettirmeye yetkilidir. NES sahiplerine uygulanan NES ücretleri ile ilgili bilgiye e-Güven'in web sitesinden ulaşılabilir.

ESHS'nin imza oluşturma verisinin çalınması, kaybolması, gizliliğinin veya güvenilirliğinin ortadan kalkması ya da sertifika ilkelerinin değişmesi gibi sertifika sahibinin kusurunun bulunmadığı durumların sonucunda nitelikli elektronik sertifikaların ESHS tarafından iptal edilmesi ve yenilenmesi halinde, yenileme işlemleri için hiçbir ücret talep edilemez.

9.1.2 Sertifikalara Erişim Ücretleri

e-Güven, bir sertifikanın veritabanından sorgulanması veya başka herhangi bir şekilde üçüncü kişilerin kullanımına sunulması karşılığında herhangi bir ücret tahakkuk ettirmez.

9.1.3 Sertifikaların İptal veya Durum Kayıtlarına İlişkin Bilgilere Erişim Ücretleri

e-Güven, SİL ve ÇSDP hizmetleri için herhangi bir ücret tahakkuk ettirmez.

9.1.4 Diğer Hizmetler İçin Ücretler

9.1.4.1 Zaman Damgası Ücretleri

e-Güven zaman damgası hizmetleri için NES sahiplerine ve kurumsal başvurularda kurumsal başvuru sahiplerine ücret tahakkuk ettirmeye yetkilidir. Zaman damgası hizmetleri ücretleri ile ilgili ayrıntılı bilgiye e-Güven web sitesinden ulaşılabilir.

9.1.4.2 Sertifika İlkeleri Bilgisi Gibi Diğer Servislerin Ücretleri

e-Güven, sertifika ilkelerine ve NESUE'ye erişim için bir ücret tahakkuk ettirmez. Çoğaltma, başkalarına dağıtma, değişiklik veya işleme gibi dokümanın inceleme haricindeki amaçlarla kullanımı, e-Güven'le yapılan lisans anlaşmasına tâbidir.

9.1.5 Geri Ödeme Politikası

Koşul yoktur.

9.2 Finansal Sorumluluklar

9.2.1 Sigorta Kapsamı (Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası)

ESHS'ler Elektronik İmza Kanunu'nun 13.maddesine göre zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadırlar. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası;

- ESHS'nin güvenli ürün ve sistemleri kullanmak, hizmeti güvenilir bir biçimde yürütmek, sertifikaların taklit ve tahrif edilmesini önlemek ile ilgili görevlerini gerektiği biçimde yerine getirmemesi,
- Sertifikaların içeriğinde ESHS'den kaynaklanan yanlış bilgilerin bulunması,
- Sertifikaların oluşturulması sırasında nitelikli elektronik imza sahiplerinin verdikleri bilgilerin ESHS tarafından eksik veya yanlış işlenmesi sonucu ortaya çıkan hataların bulunması,
- Sertifikaların ESHS ile NES sahipleri arasında yapılan sözleşmeye tam ve uygun olarak hazırlanmaması,

gibi ESHS'nin ve eylemlerinden sorumlu bulunduğu personelin kusurundan, ihmalden veya gerekli özeni göstermemesinden doğan maddi zararları kapsar.

Aşağıdaki hallerden birinin veya birkaçının sonucunda doğan sorumluluğa bağlı olarak;

- Savaş, düşman hareketleri, çarpışma (savaş ilan edilmiş olsun veya olmasın), ihtilal, ayaklanma ve bunların gerektirdiği inzibati askeri hareketlerden,
- Herhangi bir nükleer yakıttan veya nükleer yakıtın yanması sonucu nükleer atıklardan veya bunlara atfedilen sebeplerden meydana gelen iyonlayıcı radyasyonlar veya radyo-aktivite bulaşmaları ve bunların gerektirdiği inzibati ve askeri tedbirlerden,
- Deprem, yanardağ püskürmesi, deniz depremi, sel, seylap ve su baskını, yer kayması gibi doğal afetlerden,
- Kamu otoritesi tarafından yapılacak tasarruflar sonucunda oluşan ve ESHS'nin kusurundan kaynaklanmayan sorunlardan,
- İletişim altyapısı ve ESHS'nin doğrudan kontrolü altında olmayan bilgi işlem altyapısında meydana gelen sorunlardan,
- İmza sahibi tarafından kanun dışı amaçlar için nitelikli elektronik sertifikanın kullanılmasından,
- Sigortacıya veya sigorta ettirene haber verildikten sonraki bir tarihte ESHS tarafından iptal edilmeyip ikinci veya daha çok miktarda hasar oluşmasına neden olan aynı nitelikli elektronik sertifika ile işlem yapılmasından,
- Faaliyet konusu ile ilgili kanun, yönetmelik ve tebliğlerle belirlenen esaslar ve teknik standartlara bağlı kalınmamasından,

doğan zararlar sigorta teminatı dışındadır.

9.2.2 Diğer Varlıklar

Koşul yoktur.

9.2.3 Son Kullanıcılar İçin Sigorta veya Diğer Garantilerin Kapsamı

Bkz. NESUE 9.2.1

9.3 Ticari Bilgilerin Gizliliği

9.3.1 Gizli Bilgilerin Konusu

NES sahiplerine ve kurumsal başvuru sahiplerine ait aşağıdaki bilgiler gizli bilgi sayılacaktır;

- NES bireysel ve kurumsal başvuru kayıtları
- İşlem kayıtları
- NES sahiplerinin Elektronik İmza Kanunu kapsamında “kişisel veri” sayılan bilgileri

e-Güven’e ait aşağıdaki bilgiler gizli bilgi sayılacaktır;

- İş planları
- Kamuya açıklanıncaya kadar denetim ve değerlendirme kayıtları
- Felaketten kurtarma ve olasılık planları
- e-Güven’in ESHS işleyişinde kullandığı donanım ve yazılımla ilgili teknik güvenlik bilgileri ve Güven Merkezi ile ilgili bilgiler

9.3.2 Gizli Bilgilerin Konusu İçerisinde Olmayan Bilgiler

NES sahibinin rızası doğrultusunda NES’ler, NES iptali ve diğer durum bilgileri e-Güven bilgi deposunun içindeki bilgiler.

9.3.3 Gizli Bilgilerin Korunmasına İlişkin Sorumluluklar

Elektronik İmza Kanunu’nun 12. maddesine göre ESHS;

- NES talep eden kişiden, elektronik sertifika vermek için gerekli bilgiler hariç bilgi talep edemez ve bu bilgileri kişinin rızası dışında elde edemez,
- NES sahibinin izni olmaksızın sertifikayı üçüncü kişilerin ulaşabileceği ortamlarda bulunduramaz,
- NES talep eden kişinin yazılı rızası olmaksızın üçüncü kişilerin kişisel verileri elde etmesini engeller. Bu bilgileri NES sahibinin onayı olmaksızın üçüncü kişilere iletmez ve başka amaçlarla kullanamaz.

9.4 Kişisel Bilgilerin Mahremiyeti (Gizliliği)

9.4.1 Mahremiyet Planı

Koşul yoktur.

9.4.2 Özel Sayılan Bilgiler

NES içeriğinde ve SİL'lerde yer almayan bilgiler özel kişisel bilgilerdir.

9.4.3 Özel Sayılmayan Bilgiler

NES'te ve SİL'lerde herkesin erişimine açık bir şekilde yayımlanan bilgiler özel kişisel bilgiler değildir.

9.4.4 Gizli Bilginin Korunma Sorumluluğu

Güvenli personel, kendi iştanımları doğrultusunda işbu NESUE ve ilgili sözleşmelerde gizli bilgi olarak tanımlanan bilgiyi korumak zorundadır.

9.4.5 Kişisel Bilgilerin Kullanılmasına İlişkin Bildirim ve İzin

e-Güven NES sahibinin yazılı rızası olmaksızın üçüncü kişilerin kişisel verileri elde etmesini engeller. Bu bilgileri NES sahibinin onayı olmaksızın üçüncü kişilere iletmez ve başka amaçlarla kullanamaz.

9.4.6 Adli ve İdari Süreçlerde Kullanılmak Üzere Yapılan Açıklamalar

NES sahipleri ve ilgili taraflar, e-Güven'in, yürürlükteki emredici mevzuat hükümleri gereğince resmi makamlara açıklama yapmakla yükümlü olduğu durumlar içerisinde, resmi makamlarca yürürlükteki emredici mevzuat hükümlerine uygun bir şekilde talep edilmesi halinde gizli/özel bilgileri resmi makamlara açıklamaya yetkili olacağını kabul eder.

9.4.7 Bilgilerin Açıklandığı Diğer Durumlar

Koşul yoktur.

9.5 Fikri Mülkiyet Hakları

Fikri mülkiyet haklarının katılımcılar arasında kime ait olduğu e-Güven ile ilgililer arasında yapılan sözleşmelerle belirlenir. Bunun dışında e-Güven tarafından yayımlanan tüm sertifikalar, sertifika iptal bilgileri, NESUE, sertifika ilkeleri, kullanıcı sözleşmeleri, e-Güven tarafından hazırlanmış her türlü doküman, veritabanı, web siteleri ve bu web sitelerinde yer alan her türlü metin, görsel ve işitsel içeriğin fikri mülkiyet hakları e-Güven'e aittir.

9.6 Sorumluluk ve Garantiler

9.6.1 ESHS'nin Sorumluluk ve Garantileri

ESHS'lerin ESHS'ler sunmuş oldukları elektronik sertifika, zaman damgası ve elektronik imzayla ilgili hizmetleri Elektronik imzayla ilgili emredici mevzuat doğrultusunda yürütmek zorundadırlar. ESHS'lerin sorumluluk rejimleri Kanun'un 13. maddesine tabi olup, bu maddeye göre ESHS'nin NES Sahibi'ne karşı karşı sorumluluğu genel hükümlere göre belirlenecektir. ESHS, Kanun veya bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmelik hükümlerinin ihlâli suretiyle üçüncü kişilerin zararına sebebiyet verecek olursa bu zararı tazminle mükelleftir. Kanun veya bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmelik hükümlerinin ihlâli suretiyle üçüncü kişilerin zararına sebebiyet verecek durumun ESHS'nin istihdam ettiği kişilerin davranışına dayanması sonucunda da ESHS bu zarardan sorumlu olup, ESHS bu sorumluluğundan, Borçlar Kanununun 55 inci maddesinde öngörülen türden bir kurtuluş kanıtı getirerek kurtulamaz. ESHS NES sahipleri'ne ve üçüncü kişilere karşı sorumluluğunu ancak NES'in kullanım ve maddi kapsama ilişkin sınırlamaları anlamında kısıtlayabilir. ESHS, NES'in içerisinde belirtilen maddi kapsama ve/veya kullanıma ilişkin sınırlamaların dışında kullanılması durumunda, bu sınırlama dışı kullanımlardan dolayı doğacak zararları tazminle mükellef olmayacaktır. ESHS, Elektronik İmza Kanunu'ndan doğan yükümlülüklerini yerine getirmemesi sonucu doğan zararların karşılanması amacıyla Elektronik İmza Kanunu'nun 13.maddesinde belirtilen zorunlu sertifika malî sorumluluk sigortasını yaptırmak zorundadır (Bkz. NESUE 9.2.1). ESHS, Elektronik İmza Kanunu hükümlerinin ihlâli suretiyle üçüncü kişilere verdiği zararları tazminle yükümlüdür. ESHS kusursuzluğunu ispat ettiği takdirde tazminat ödeme yükümlülüğü doğmaz.

ETSI TS 101 456, Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca, e-Güven NES Sahipleri ve üçüncü kişilere ;

- Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı olarak, ilgili mevzuat uyarınca kendine yüklenmiş olan tüm yükümlülükleri yerine getirerek faaliyetlerini yürüttüğünü ve/veya yürüteceğini
- NES'in oluşturulduğu zamanda içeriğindeki bilgilerin doğru olduğu ve bu bilgilerin Kanun ve Yönetmelik'te belirtilen belgelere dayanarak tespit edildiğini
- e-Güven, NES'lerinin, NES'lerin oluşturulduğu sırada ilgili mevzuat hükümleri gereğince belirlenen bir nitelikli elektronik sertifikanın gerektirdiği hukuki ve teknik bütün gereklilikleri sağladığı
- İmza sahibinin NES'te belirtilen imza doğrulama verisine karşılık gelen imza oluşturma verisine sahip olduğu
- Bütün NES iptal, askı taleplerini değerlendirdiği ve kaydettiği
- e-Güven'in işbu NESUE'ye uygun ESHS işleyişinde hizmet aldığı bütün katılımcıların, NES'in düzenlenmesi sırasında temelde bu NESUE'ye uygun hareket ettiği.

Konularında garanti verir.

9.6.2 KM'nin Sorumlulukları ve Garantileri

NESUE kapsamında Kayıt Makamları NES Başvuru Sahipleri'nden ve/veya Kurumsal Başvuru Sahipleri'nden NES başvuruları ve ilgili belgeleri alan, bu başvuruları ve ilgili belgeleri e-Güven'e ileten, NES Sahibi'nin NES içerisinde yer alacak bilgilerini ilgili mevzuat ve e-Güven tarafından belirlenen belgelere dayanarak tespit eden ve kimlik kontrolü sırasında teslim alınan belgeleri arşivleyen ve tüm bu hizmetleri e-Güven'le aralarındaki sözleşme uyarınca e-Güven adı ve hesabına yerine getiren tüzel kişilerdir. e-Güven Kayıt Makamı hizmetlerini yerine getirecek kişilerle yapacağı sözleşmelerle, bu kişilerin CWA 14167-1 içerisinde tanımlı "core services" hizmetlerini e-Güven adına ve hesabına yerine getirmesini sağlayabilir veya söz konusu sözleşmeler ile Kayıt Makamlarına yetkili satıcılık gibi ek hak ve sorumluluklar tanıyabilir.

Kayıt Makamı olarak görev yapacak tüzel kişilerin ilgili personeline e-Güven tarafından e-Güven Kayıt Makamı Yetkilisi kartı tanzim edilir. Kayıt Makamı hizmetlerinin yerine getirilmesi sırasında NES Başvuru Sahibi'nin talep etmesi halinde Kayıt Makamının ilgili personeli bu kartı NES Başvuru sahibine ibraz eder.

NESUE kapsamında, NES içerisinde bulunan bilgilerin doğruluğundan NES sahipleri ve üçüncü kişilere karşı münhasıran e-Güven sorumludur. Kayıt Makamlarının NES içerisinde yer alan bilgilerin tespiti ve sunulan hizmetlerle ilgili sorumluluğu sadece e-Güven'e karşıdır ve bu sorumluluk e-Güven ile Kayıt Makamı arasındaki sözleşme ile belirlenmiştir.

9.6.3 NES Sahibinin Sorumlulukları ve Garantileri

İşbu NESUE'ye uygun olarak düzenlenen e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhünamesi hükümleri, Kanun ve ilgili mevzuat içerisinde belirtilenler dışında NES Sahibi bu bölüm içerisinde açıklanan yükümlülükleri uyacağını taahhüt etmektedir.

NES sahibi, geçerliliği sona ermiş, askıda bulunan veya iptal edilmiş NES'i kullanmamakla, NES'i sadece güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama süreçlerinde kullanmakla, kendisine ait olan imza oluşturma verisini kimseye kullandırmamakla, erişim verilerinin gizliliğini sağlamakla, NES'i kullanım ve maddi kapsama ilişkin sınırlar dahilinde kullanmakla, NES'i ve buna bağlı imza oluşturma verisini kullandığı ortamların gizliliğini ve güvenliğini sağlamakla, NES'i imzalamış olduğu kullanıcı sözleşmesine/taahhünamesine, NESUE'ye, ilgili sertifika ilkelerine uygun olarak ve hukuka uygun amaçlarla kullanmakla, başvuru süreçlerinde KM yetkililerine, kurumsal başvuru sahibine ve e-Güven personeline doğru, geçerli ve yeterli bilgi ve belgeleri sağlamakla yükümlüdür.

NES sahiplerinin, yukarıda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde bu yükümlülüklerini yerine getirmemeleri sebebiyle doğan veya doğmuş olacak e-Güven'in, üçüncü kişilerin, kurumsal başvuru sahiplerinin ve ilgili diğer tarafların zararlarını tazmin sorumlulukları vardır.

İmza oluşturma verisi, Kanun'a ve Tebliğ'in 6. Maddesinde belirtilen algoritma ve parametrelere uygun olarak ISO/IEC 15408 (-1,-2,-3)'e göre en az EAL 4+ güvenlik standardına sahip bir güvenli elektronik imza oluşturma aracı içerisinde NES Sahibi tarafından oluşturulur. NES Sahibi imza oluşturma verisini oluşturduktan sonra hiçbir koşul ve şart altında bunu güvenli

elektronik imza oluşturma aracı dışarisına çıkaramaz ve bu verinin uüncü kişiler tarafından kullanılmasını ve erişilmesini engellemek için her türlü tedbiri alır.

9.6.4 Üçüncü Kişilerin Sorumlulukları ve Garantileri

Üçüncü Kişiler, NES'e güvenerek işlem yapmak için bu sertifikada yer alan bilgilerin doğruluğunu kontrol edebilme hususunda yeterli bilgiye sahip olduklarını, bu bilgileri kullanıp kullanmama konusunda karar vermekten tek başlarına sorumlu olduklarını ve NESUE 4.5.2 ve NESUE 4.9.6'daki uüncü kişilerin yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde bu fiillerin hukuki sonuçlarına katlanacaklarını kabul ederler.

Üçüncü Kişiler NESle ilişkili olarak oluşturulmuş bir Güvenli Elektronik İmzaya güvenerek herhangi bir iş veya işlem yapmadan önce Güvenli Elektronik İmzayı doğrulamakla ve NES'in geçerliliğini kontrol etmekle ykmldrlerd.

Üçüncü kişilerin, yukarıda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde bu yükümlülüklerini yerine getirmemeleri sebebiyle doğmuş ve doğacak e-Güven'in, NES sahiplerinin, kurumsal başvuru sahiplerinin, Kayıt Makamlarının ve ilgili diğer tarafların zararlarını tazmin sorumlulukları vardır. ederler.

9.6.5 Diğer Katılımcıların Sorumlulukları ve Garantileri

9.6.5.1 Kurumsal Başvuru Sahibinin Sorumlulukları ve Garantileri

NESUE kapsamında kurumsal başvuru sahibi, adlarına NES başvurusunda bulunduğu NES Sahipleri'nin NES sahibi olmak konusundaki yazılı rızalarını almaya ve/veya e-Güven tarafından belirlenen bilgi ve belgeleri NES sahiplerinden temin ederek e-Güven'e veya Kayıt Makamı'na iletmekle ykmldrd.

Kurumsal Başvuru Sahibi, Kayıt Makamı ve/veya Yetkili Satıcı ile yapmış olduğu sözleşme hükmü uyarınca adına NES başvurusunda bulunduğu kimselerin tespit ettiği kimlik bilgilerinin NESUE içerisinde belirtilen resmi belgelere dayanmamasından ve doğru olmamasından sorumlu tutulabilir.

9.6.5.2 Diğer Katılımcıların Sorumlulukları ve Garantileri

e-Güven ESHS işleyişini srdrdrken uüncü taraflarla bazı hizmetlerin grdrdlmesini sağlamak üzere hizmet sözleşmeleri yapabilir. Bu noktada anlaşma yapılan uüncü tarafların hakları, sorumlulukları ve ykmllkleri kendileriyle yapılan ilgili hizmet sözleşmeleri uyarınca belirlenir.

9.7 Garantilerin Reddi

Kullanıcı Sözleşmelerinde/Taahhtnamelerinde ve Kurumsal Başvuru Sözleşmelerinde e-Güven'in garantilerinin reddi ile ilgili hükümler bulunur.

9.8 ESHS'nin Sorumluluğunun Sınırlandırılması

Elektronik İmza Kanunu'nun 13. maddesine göre ESHS'lerin sorumlulukları sadece NES'te bulunan kullanım ve maddi kapsama ilişkin sınırlamalar ile sınırlandırılabilir. e-Güven kullanım bakımından sınırlamaların dışında kalan uygulamalarda NES'in kullanılması durumunda sorumlu olmayacaktır. Maddi kapsam bakımından sınırlamalarda ise, imzalanan işlemin bedeli sınırlanan miktarın üzerinde ise e-Güven sınırının üzerindeki miktar için sorumlu olmayacaktır.

9.9 Tazminatlar

Bkz. NESUE 9.6

9.10 NESUE'nin Geçerliliği ve Sona Ermesi

9.10.1 Geçerlilik

Bu NESUE ve NESUE'ye yapılan eklemeler, e-Güven bilgi deposunda yayınlanmasından (geçerlilik süresi ayrıca belirtilmişse bu süreden) itibaren geçerlilik kazanır.

9.10.2 Sona Erme

Bu NESUE yeni bir sürüm ile yenilenmesinden itibaren geçerliliğini kaybeder.

9.10.3 Sona Ermenin Etkileri

Bu NESUE'nin geçerliliğinin sona ermesinden itibaren katılımcılar bu NESUE'nin hükümleri ile bağlı değildir. NESUE'nin geçerliliğinin sona ermesinden sonra yürürlüğe giren yeni NESUE'nin hükümleri ilgili tüm taraflar için geçerli olacaktır

9.11 Bireysel Bildirimler ve Katılımcılar Arasında İletişim

e-Güven ve katılımcılar arasında iletişim e-mail, sms, yazılı ihtar ve çağrı merkezi aracılığıyla yapılacaktır.

9.12 Değişiklikler

9.12.1 Değişiklik Prosedürleri

NESUE'deki değişiklikler PYO tarafından yapılacaktır. Değişiklikler ya NESUE'nin düzeltilmiş halini içeren bir doküman formunda, ya da bir güncelleme şeklinde yapılacaktır. Değişikliğe

uğramış Sürümler veya güncellemeler web sitesinde yayınlanacaktır. Güncellemeler, NESUE'nin atıfta bulunulan sürümünün belirtilen veya çelişkili hükümlerini geçersiz kılar.

9.12.2 Bildirim Mekanizması ve Periyodu

e-Güven, NESUE içersinde gerçekleştirdiği tek taraflı düzeltmeler ve değişiklikler için önceden ihbarda bulunmadan NESUE'de düzeltme ve değişiklik yapma hakkını saklı tutar. NESUE'de yapılan değişiklikler 7 (yedi) gün içersinde Telekomünikasyon Kurumu'na bildirilir.

9.12.3 Sertifika İlkeleri Belirteci (OID) veya "NESUE" İşaretinde Değişiklik Gerektiren Değişiklikler

Sertifika ilkeleri belirteçlerinde değişiklik gerektiren haller PYO tarafından belirlenecek ve ilgili sertifika ilkeleri dokümanında değişikliğe gidilecektir. Bunun dışında ve genel olarak yapılan eklemeler için sertifika ilkeleri tanımlayıcısında ve NESUE işaretinde değişikliğe gidilmez.

9.13 Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları

İşbu NESUE ile ilgili doğacak uyuşmazlıklarda, Tarafların vekilleri Avukatlık Kanunu 35/A Maddesi uyarınca bir araya gelip karşılıklı olarak uzlaşmaya çalışacaktır. Uyuşmazlık konusu olan olay hakkında işbu madde içersinde öngörülen usulle taraflar arasında 1 (Bir) Ay içersinde herhangi bir sonuç alınamaması durumunda Taraflar yargı yoluna gitmekte serbest olacaklardır. İşbu NESUE ile ilgili doğacak uyuşmazlıklarda İstanbul Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.

9.14 Uygulanacak Hukuk

İşbu NESUE'nin uygulanması, oluşturulması, yorumlanması ve geçerlilik süresi, Türk Hukukuna tabidir. NESUE'nin yorumlanmasında ve genel olarak e-Güven'in ESHS işleyişinde 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu, Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ öncelikle uygulanır. NESUE ve sertifika ilkeleri, ETSI 101 456 ve RFC 3647 standardına göre hazırlanmıştır. e-Güven ESHS işleyişinde ETSI 101 456 ve CWA 14167-1 standardına uygun hareket eder ve bu standartlara belirtilen gereksinimleri ve yükümlölükleri yerine getirmeyi taahhüt eder.

9.15 Mevzuata Uyumluluk

İşbu NESUE 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu, Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası Yönetmeliği ve Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ ve Tebliğ'de referans gösterilen uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanmıştır.

9.16 Çeşitli Hükümler

9.16.1 Bütün sözleşme

Koşul yoktur.

9.16.2 Devir ve Temlik

Koşul yoktur.

9.16.3 Bölünebilirlik

e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmeleri/Taahhütnameleri, Kurumsal Başvuru Sözleşmeleri bölünebilirlik, post-contractus hükümler, bütünlük ve ihbar hükümleri içerir. Bir sözleşmedeki bölünebilirlik hükmü, sözleşmedeki bir maddenin geçerliliğinin veya uygulanabilirliğinin sona erdiği yönünde yapılan bir tespitin sözleşmenin diğer hükümlerinin de geçersiz olmasını önler. Post – Contractus Hükümler, sözleşmenin feshedilmesine veya sona ermesine rağmen yürürlükte kalacak hükümleri belirtir. Bütünlük hükmü, sözleşmenin konusuyla ilgili tüm mutabakatın sözleşmeye dahil edildiğini belirtir. Bir sözleşmedeki ihbar hükmü, tarafların birbirlerine nasıl ihbarda bulunacağını belirtir.

9.16.4 Yaptırımlar (Vekalet Ücreti ve Haktan Feragat)

Koşul yoktur.

9.16.5 Mücbir Sebep

Cari kanunların ve ilgili mevzuat hükümlerinin izin verdiği sınırlar içerisinde, e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmeleri/Taahhütnameleri ve Kurumsal Başvuru Sözleşmelerine mücbir sebep maddesi dahil edilmiştir.

9.17 Diğer Hükümler

Koşul yoktur.

EK A - Tanımlar ve Kısaltmalar Tablosu

<u>KAVRAM/KISALTMA</u>	<u>ACIKLAMA/TANIM</u>
Başvuru Yöntemleri	ESHS ile NES başvurusunda bulunan kişi arasında başvurunun yapılması, sertifika sahibinin kimliğinin tespiti, gerekli evrakların hazırlanması, sertifika ücretlerinin ödenmesi, evrakların saklanması, nitelikli elektronik sertifikaların yayınlanması ve sertifika sahibine iletilmesi, sertifika iptal, yenileme ve askı taleplerinin iletimindeki usuller gibi hususların belirlendiği teknik ve idari süreçlerden oluşan yöntemler. Bu yöntemlere ESHS'nin Web adresinden ulaşılabilir.
CEN	Comité Européen de Normalisation - Avrupa Standardizasyon Komitesi
CWA	CEN Workshop Agreement- CEN Çalıştay Kararı
ÇSDP	Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü
EAL	Evaluation Assurance Level - Değerlendirme Garanti Düzeyi
Elektronik İmza Kanunu	23 Ocak 2004 tarih 25355 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5070 Sayılı Kanun.
ESHS	Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı
Erişim Verisi	Güvenli elektronik imza oluşturma araçlarına erişim için kullanılan parola, biyometrik değer gibi verileri.
ETSI	European Telecommunication Standardization Institute- Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü
ETSI TS	ETSI Technical Specifications - ETSI Teknik Özellikleri
GKNESİ	Genel Kullanıma İlişkin Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri
Güvenli Elektronik İmza	Güvenli elektronik imza; Münhasıran imza sahibine bağlı olan, Sadece imza sahibinin tasarrufunda bulunan güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulan, Nitelikli elektronik sertifikaya dayanarak imza sahibinin kimliğinin tespitini sağlayan, İmzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının tespitini sağlayan, Elle etilmiş imzayla aynı hukuki sonuçları doğuran Elektronik imzadır.
Güvenli Elektronik İmza Doğrulama Aracı	Güvenli elektronik imza doğrulama araçları; İmzanın doğrulanması için kullanılan verileri, değiştirmeksizin doğrulama yapan kişiye gösteren, İmza doğrulama işlemi güvenilir ve kesin bir biçimde çalıştırarak ve doğrulama sonuçlarını değiştirmeksizin doğrulama yapan kişiye gösteren, Gerektiğinde, imzalanmış verinin güvenilir bir biçimde gösterilmesini sağlayan, İmzanın doğrulanması için kullanılan elektronik sertifikanın doğruluğunu ve geçerliliğini güvenilir bir biçimde tespit ederek sonuçlarını değiştirmeksizin doğrulama yapan kişiye gösteren,

	İmza sahibinin kimliğini değiştirmeksizin doğrulama yapan kişiye gösteren, İmzanın doğrulanması ile ilgili şartlara etki edecek değişikliklerin tespit edilebilmesini sağlayan ve CWA 14171 standardına uygun imza doğrulama araçlarıdır.
Güvenli Elektronik İmza Oluşturma Aracı	Güvenli elektronik imza oluşturma araçları; Ürettiği elektronik imza oluşturma verilerinin kendi aralarında bir eşi daha bulunmamasını, Üzerinde kayıtlı olan elektronik imza oluşturma verilerinin araç dışına hiçbir biçimde çıkarılmamasını ve gizliliğini, Üzerinde kayıtlı olan elektronik imza oluşturma verilerinin, üçüncü kişilerce elde edilememesini, kullanılmamasını ve elektronik imzanın sahteciliğe karşı korunmasını, İmzalanacak verinin imza sahibi dışında değiştirilememesini ve bu verinin imza sahibi tarafından imzanın oluşturulmasından önce görülebilmesini, Sağlayan ve ISO/IEC 15408 (-1,-2,-3)'e göre en az EAL4+ seviyesinde olan araçlardır. MKNESİ kapsamında kullanılan güvenli elektronik imza oluşturma araçları sadece yukarıda belirtilen standartlara ve güvenlik kriterlerine uygun SIM kartlardır.
Güvenli Personel	NES yaşam zinciri ve güvenli elektronik imza oluşturma aracı yönetim kontrolleri, anahtar yönetimi kontrolleri, ESHS sertifika yönetim sistemleri ve veri bankaları kontrolleri faaliyetlerini gerçekleştiren, gerekli erişim ve kontrol yetkisine sahip e-Güven veya e-Güven yetkilisi personeli (Bkz. NESUE 5.2.1)
IETF RFC	Internet Engineering Task Force Request for Comments - İnternet Mühendisliği Görev Grubu Yorum Talebi
ISO/IEC	International Organisation for Standardisation / International Electrotechnical Committee - Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı / Uluslararası Elektroteknik Komitesi.
Kanun	23 Ocak 2004 tarih 25355 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu
Kayıt Makamı (KM)	ESHS'ye bağlı olarak faaliyette bulunan, NES başvurusunda bulunan kişiler ile kurumsal başvuru sahiplerinin NES başvurularını alan ESHS'nin yetkili birimi.
Kimlik Bilgileri	NES Sahibinin Adı-Soyadı, Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası, doğum yeri, doğum tarihi ve uyruğu.
Kurumsal Başvuru Sahibi	Bir tüzel kişiliğin çalışanları veya müşterileri veya üyeleri veya hissedarları adına yaptığı nitelikli elektronik sertifika başvurusunu ESHS ile Kurumsal Başvuru Sözleşmesi akdetmiş olan ve bu sözleşme hükümleri ve Yönetmeliğin 3. ve 9. maddeleri uyarınca çalışanları veya müşterileri veya üyeleri veya hissedarları adına nitelikli elektronik sertifika başvurusunda bulunan tüzel kişilik.
MKNESİ	Mobil Kullanıma İlişkin Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri
Mobil İmza	Mobil terminaller ve GSM ağı kullanılarak yaratılan Güvenli

	Elektronik İmza
Mobil Operatör	Mobil operatör, elektronik imza uygulamasında aktif operasyonlarda bulunan sujelere; kendi altyapısı üzerinden iş ve işlemlerde bulunma imkanı sağlamaktadır.
NES	Nitelikli Elektronik Sertifika
NESUE	Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları
NES Sahibi	Adına ESHS tarafından NES düzenlenen gerçek kişi.
Nitelikli Elektronik Sertifika	5070 Sayılı Kanununun 9. Maddesinde içerik olarak; Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ'in 5. Maddesinde ise teknik bakımdan özellikleri belirtilen elektronik sertifika.
OID	Object Identifier - Nesne belirteci.
Sertifika İlkesi (Sİ)	Sertifikaların belli bir topluluk ve/veya genel güvenlik gereklilikleri olan uygulamalar bakımından kabul edilebilirliğini belirten kurallar bütününe Sertifika İlkeleri denilmektedir. Sertifika İlkeleri, Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcıları tarafından umuma açıklanan yukarıda belirtilen amaçları karşılamaya yönelik bir belgedir. ESHS tarafından yayınlanan Sİ'ye, Sİ içerisinde belirtilen tüm katılımcılar uymak zorundadır. Sİ, duruma göre zaman zaman yapılabilecek değişiklikleri de dahil olmak üzere, ESHS'nin web sitesinden erişilebilir. İşbu doküman içerisinde geçen Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri tamlaması Sertifika İlkesi tamlaması ile eş anlamlı olarak kullanılmıştır.
SİL	Sertifika İptal Listesi.
SSCD	Secure Signature Creation Device – Güvenli İmza Oluşturma Aracı
Sertifika Uygulama Esasları	NES Sahip'leri başta olmak üzere Sİ içerisinde tanımlanan her bir tarafın Sİ içinde tanımlı operasyonları gerçekleştirmek için uymak zorunda olduğu gerekliliklerin tespit edildiği, uygulamaların ve prosedürlerin açıklandığı, belli süreçler içerisinde güncellenen ve ESHS tarafından umuma yapılan bir açıklamadır. Sertifika Uygulama Esasları, duruma göre zaman zaman yapılabilecek değişiklikleri de dahil olmak üzere, ESHS'nin web sitesinden erişilebilir. İşbu doküman içerisinde geçen Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları" tamlaması Sertifika Uygulama Esasları tamlaması ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır.
Tebliğ	6 Ocak 2005 tarih 25692 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ
TC	Türkiye Cumhuriyeti
Üçüncü Kişiler	e-Güven tarafından düzenlenmiş NES'lerle bağlı güvenli elektronik imza oluşturma verisi ile yaratılmış güvenli elektronik imzalara dayanarak menfi ve müspet açıdan iş ve işlemlerde bulunan gerçek ve tüzel kişiler.
Yönetmelik	6 Ocak 2005 tarih 25692 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik.

EK B – NES Başvurusunda İstenen Belgeler

SERTİFİKA İÇİNDE YER ALACAK BİLGİ	DOĞRULAYACAK RESMİ BELGE
Adı – Soyadı	Nüfus Cüzdanı, Pasaport, Sürücü Belgesi, Avukat Kimlik Belgesi (Avukatlar için) Aslı veya Onaylı Suretleri
T.C. Kimlik Numarası	T.C. Kimlik Numarasının yer aldığı Nüfus Cüzdanı Aslı veya Noter Onaylı Sureti veya T.C. İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün web sitesinden (https://tckimlik.nvi.gov.tr/Home) alınmış web sayfası çıktısının NES Sahibi” imzalı nüshası ¹ , İlçe nüfus müdürlüklerinden alınan belge aslı (T.C. Kimlik Numarasının yukarıda belirtilen resmi belgeler içerisinde yer almaması halinde)
Doğum Yeri (Opsiyonel)	Nüfus Cüzdanı, Pasaport, Avukat Kimlik Belgesi (Avukatlar için) Sürücü Belgesi Aslı veya Noter Onaylı Suretleri
Doğum Yılı (Opsiyonel)	Nüfus Cüzdanı, Pasaport, Avukat Kimlik Belgesi (Avukatlar için) Sürücü Belgesi Aslı veya Noter Onaylı Suretleri
Uyruğu	Nüfus Cüzdanı, Pasaport, Avukat Kimlik Belgesi (Avukatlar için) Sürücü Belgesi Aslı veya Noter Onaylı Suretleri
Ülke Kodu	-----
Pasaport No/Bilgiler	Pasaport Aslı veya Noter Onaylı Sureti

¹ “Sertifika Sahibi” web sayfası çıktısı üzerine şu beyanı el yazısı ile yazarak imza edecektir. **“İlettiğim bu web sayfası çıktısının T.C. İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün web sitesinden alınmış olduğunu ve buradaki bilgilerin şahsıma ait ve doğru olduğunu gayri kabili rücu olarak ikrar, beyan ve kabul ederim. “Sertifika Sahibi” – Adı Soyadı – Tarih – İmza”**